

ELOFIZETÉS.

HELYBEN ES VIDÉKEN

Egy évre ... 36 kor.
Fél évre ... 18 kor.
Egy negyed évre 9 kor.
Egy óra ... 3 kor.

Nyitási költségek
már állapotás szerint.

ARADI KÖZLÖNY

POLITIKAI NAPILAP.

SZERKESZTŐSÉG:

Aradi és eszaki egyesült
vasutak palotájában.

TELEFON-SZÁM: 322.

KIADÓHIVATAL:

Aradi Nyomda Részvény-
Társaság.

József főherceg-ut 22. sz.

TELEFON-SZÁM: 131.

Arad, 1917.

Főszerkesztő:
Stauber József.

Péntek, december 7.

Megérdemelt bukás.

Ma megbukott a radikális pártnak első képviselőjelöltje. Sajtójuk napok óta érezte, hogy az ország fővárosának első kerülete nem fogja azonosítani magát annak a pártnak a programjával, mely minden igaz magyar ember előtt ellenszenves nemzetietlen politikát hirdet. Az első mérkőzés izelítő adott a radikálisoknak, hogy az az út, amelyen elindultak, nem a magyar szívek szeretetéhez vezet.

Ezer esztendeje álljuk itt nagyszámu ellenségeinknek számlálhatatlan rohamait. Fenekedett ellenünk török és tatár megsarcolt nem egyszer a német, de cselekedték ezt nyílt harcban, nem úgy, mint a belső ellenségek: titkos féregként rágódva a magyar fának gyökerein. Ki kívánhatja azt, hogy keblemre öleljem, aki kését orvul akarta átűtni a szivemen? Nem bűnbocsátó Krisztusokból áll a magyar nemzet, hogy bibliikus kenyérral dobja vissza azokat, akik mindenáron megakarták kövezni. Nem hirdetjük a gyűlölet politikáját mi sem, de nem is engedjük magunkra oktrojálni azt a politikát, mely azzal akarja a nemzetiségeket leszerelni, hogy a magyar nemzet évezredek jogairól dobja oda nekik a legszentebbeket.

Aki vétkezett: bánja meg először a bűneit; a bűnbocsánatot az igazán megtért bűnöstől nem fogja megtagadni a magyar nemzet.

A radikális párt folyton azt hangoztatja, programjában, hogy engedékenységgel kell elvonnunk a nemzetiségektől az izgatásnak minden anyagát. A legnagyobb naivság és tévedés ez. A nemzetiségi izgatók mindig fognak találni elég anyagot, amellyel népük hiszékeny lelkét felgyujtsák s ellenünk igazsákok. Vagy odáig akar menni a radikális párt az engedékenységekben, hogy teljesítendőnek tartja a „nemzetiségi szentirást”? Erdély, Délmagyarország — egész a Tiszáig! Ez kell az oláh izgatóknak. S ha az igazságos Isten és a hadiszerecske nem nekünk kedvez, nem rabolták volna-e el tőlünk? Mivel akarja hát a radikális párt elvenni az izgatók anyagát? A választói joggal? Ennek a birtokában csak annál jobban fognak tivölteni képzelt elnyomatásokról, éppugy, mint most a csehek. A radikális párt programja szerint a cseheket is le kell szerelnünk. Odaadjuk tehát nekik a követelt tizenhárom vármegyét? Annyi joguk nekik is van erre, mint az oláhoknak Erdélyre, vagy a Bánátra. Csak osztogassa a radikális párt ezt a véres áldozatokkal megvédett Magyarországot és siránkozzék a felett, hogy egy magyar miniszter végre erélyes kézzel nyúlt bele a veszedelmes nemzetiségi bűnbarlangba. Azzal csak nem vádolhat meg senki bennünket,

hogy Apponyi Albert gróf politikájának hirdetői voltunk valaha is, de most, hogy a megbizhatatlan határszéli oláh iskolákat megszüntette: magyar lelkesedéssel üdvözöljük. S kérjük miért fájlalja a radikális párt Goldis Lászlókkal karöltve, hogy Magyarországon magyar államiskolák lesznek a határszélen?!

Mély szomorúsággal látjuk ennek az ujdonsült pártnak nemzetietlen politikáját éppen most, midőn igazán sovínisztának kell lennie minden magyarnak. Minden fejlődés-képes nemzet a legsovénabb politikát hirdeti, csak minálunk akad párt, mely szót emel az

ellen, hogy a nevelésügyet kizárólag magyar kezekbe helyezték. Ne tudna a radikális párt visszaemlékezni három-négy esztendőre, midőn az oláhországi magyar községekben nem engedte meg az oláh kormány a magyar iskolák fenntartását s idegenbe szakadt véreinknek oláh iskolákba kellett járattatni a gyermekeiket? Ha nem tudnak erre visszaemlékezni, majd segíteni fog nekik a józan gondolkozásu magyar nép, amely nem akar öngyilkos lenni a kedvükért s a választásokon meg fogja mutatni, hogy ebben az országban nincs más akarat, csak a magyar-ság akarata.

Valonát és Lovcsent követeli Andrássy

(A külügyi albizottság ülése.)

— Sajtó tudósítók telefonjelentése. —

Bécsből jelentik: A magyar delegáció külügyi albizottsága ma délelőtt 10 órakor Berzevicsy Albert elnöklésével ülést tartott, amelyen Nagy Ferenc előadó ismertette előadói javaslatát. Összefoglalja a háborút megelőző és a háborús eseményeket. A jelenlegi külügyminiszter — mondotta — már mint bukaresti követ is megfelelően volt informálva az ottani helyzetről, az a szemrehányás tehát, mintha diplomáciánk bármily tekintetben gyengeséget tanúsított volna, egyáltalán nem helytálló. A magyar delegáció és az egész magyar nemzet támogatni fogja Czernin béketörekvéseit és ismert békeprogramját. Az előadó azután örömeinek adott kifejezést Oroszországnak a fegyverszünetre és a békére vonatkozó javaslatára felett. Romániának tegnap ismeretessé vált fegyverszüneti ajánlata újabb lépés nemcsak a különbéke, hanem az általános béke felé is.

Ezután Czernin külügyminiszter szólt fel.

Bejelentette, hogy fiz napos fegyverszünetet kötöttünk, amiről lapunk más helyen írunk.

Azután Barta Ödön szólt fel. A perszonáluniót követeli, kifogásolja, hogy az exposé Magyarország és Ausztria lakosságáról beszél, a mi közjogilag nem állhat meg.

(Nem adjuk vissza a Lovcsent.)

Andrássy Gyula gróf: Nem kívánok a múlt eseményeivel foglalkozni, hiszen ezekért a jelenlegi külügyminiszter nem felelős. Ez a háború tisztán védelmi háború volt, ez nem szorul bizonyításra. Aktuális kérdésekkel kívánok foglalkozni, a béke törekvésekkel, politikánk jövő nagy harcával.

— Teljesen egyetérték a külügyminiszterrel abban, hogy szíve egész erejével kívánja a békét. Egyetérték azzal is, hogy a béke tisztességes és méltányos legyen; olyan, amely nem akar más államokat lehetetlen helyzetbe juttatni, s ezáltal a revánst előkészíteni. Határaink kiigazításáról azonban nem mondhatunk

le, amennyiben nagyméretű hódítások ellenkeznének nemcsak az előbb jelzett elvvel, hanem Ausztria-Magyarország létérdekeivel is, mert nincs szükségünk az ugyis komplikált monarchiát még olyan nemzetekkel is kibővíteni, amelyeknek létérdekei a mieinkkel összeütközésbe jöhetnek és esetleg az irredentizmust növelhetik. Mégis azt kell hinnem, hogy ily irtózatoss szenvedésekkel és veszteségekkel járó háborút nem lehet befejezni katonai és stratégiai érdekeink megvédése nélkül. Példaképpen rámutatok a Lovcsent hegyre, amely Cattarót dominálja. Annyira szükséges, hogy a Lovcsent a mienk legyen, hogy nem tartom kielégítőnek azt a békét, amely nekünk a Lovcsent-hegyet nem szerzi meg. Azt hiszem, hogy a külügyminiszter ur által kontempnált béke nincs ezzel elvi ellentétben. Teljesen egyetérték a külügyminiszterrel abban, hogy mindent meg fogunk tenni, hogy a háború eshetősége kitolassék, hogy a béke intézményének garanciái megerősítsenek és hogy a döntőbírásgok kiterjesztessenek.

— De lehetetlennek tartom, hogy ezek hatásköre minden kérdésre kiterjesztessék. Általában elvileg nem tudnék belenyugodni abba, hogy az államok becsületbeli kérdései döntőbírásgok döntése elé utaltassanak.

A béke kérdésében is a legfontosabb a monarchiára nézve a lengyel kérdés. Külpolitikai szempontból helyesnek tartanám, ha Lengyelországot állandóan megszerveve a monarchiához valamely kapcsolatba juttatnák. A teljesen önálló Lengyelországot veszélyesnek tartanám a világkére, veszélyesnek ránk, veszélyesnek magára Lengyelországra is. Annak a kongresszusai Lengyelországnak nincs képessége arra, hogy a jelenlegi viszonyok között teljesen önálló állam lehessen. Az előrendő célt abban látja, hogy Lengyelország államiságának megóvása mellett a magyar, osztrák és lengyel törvényhozások hozzájárulásával megállapított közjogi kapcsolat által hozzánk esatoltassék.

A békének egy másik konkrét célja Valonát

kérdése. Nem tudná megnyugvással látni, ha az olaszok ott maradnának, mert ezzel elzárnák az Adriát a Középtengertől, másrészt pedig úgy Albániára, mint Görögországra káros nyomást gyakorolnának.

A bizalmi indítványhoz hozzájárul a feltétlenül elismeri a külügyminiszternek azon érdemét, hogy a monarchiát önálló szerephez juttatta, még pedig oly irányban, a mely a nép érdekével megegyezik.

Ezek után a következő kérdéseket intézi a külügyminiszterhez.

1. El van-e határozva a miniszter arra, hogy Valonát nem engedje át az olaszoknak s az elfoglalt olasz területeket kézi zálogul tartja meg mindaddig, amíg e várost felszabadítják?

2. Megbeszéltek-e a szövetséges kormányok maguk között a békefeltételeket, nehogy egymás ellen kijátszhasák őket és hogy ne kerüljenek egymással szemben abba a helyzetbe, hogy egyes kérdésekben hirtelen kelljen dönteniök?

3. Módjában van-e a külügyminiszternek a bevált szövetséget Németországgal mélyíteni és kiépíteni, a Bulgáriával és Törökországgal való szövetséget állandósítani?

Károlyi Mihály gróf ajánlja, hogy ennek a delegációnak mostani ciklusa permanenciában maradjon addig, amíg az Oroszországgal való kérdés elintézését nyer. Ezután foglalkozik a háboru előtti ügyekkel. Kifogásolja, hogy a speciális szerződéseket nem publikálták. Felhívást intéz Czerninhez, hogy tegye közzé a hármass szövetségről szóló szerződés összes aktáit. A lengyel kérdésben más nézete van, mint Andrásynak. Hozzájárul ahhoz, hogy Lengyelországnak Magyarország és Ausztriával perszonál unióba kerülése alapján szövetséges kapcsolat létesüljön, de hangsúlyozza, hogy abban, mint önálló államnak kell részt vennie. Sveicban szerzett tapasztalatai alapján azt állítja, hogy az Amerikai Egyesült Államok a legkomolyabban készülnek a háborura. Amerikának a háboruba való beavatkozása a jövő gazdasági háboru veszedelmét rejti magában. Elismeréssel adózik Czernin iránt azért, hogy mindent el akar követni, hogy ilyen háboru többé ne ismétlődjék meg, de szükséges, hogy kifejezést adjon annak, hogy a mostani győzelmünk nem változtatta meg politikáját.

Tisza István gróf nem akar visszatérni a diplomáciai multra. De ami az olasz és román háborut illeti, meg kell állapítani, hogy a két állam addig volt velünk szövetségben, míg Anglia nem csatlakozott az ententehez, vagyis amíg mi látszottunk erősebbnek. Nem velünk, hanem az erősebbel kötött szövetséget. Hogy mi voltunk a békehatalom, azt éppen az bizonyítja, hogy amíg katonailag és gazdaságilag mi látszottunk erősebbeknek és tényleg azok is voltunk, a békét nem zavarta meg semmi. Csak amikor ez a látszat megváltozott s azt hitték, hogy az entente erősebb, akkor törték ellenünk. A tengeralattjárók harcát meg kellett kezdeni s nagy eredményekre is vezettek, kar hogy voltak ennek is fantasztái, akik ettől 2-3 hónap alatt a békét remélték. Nagy melegséggel emlékezett meg a német szövetségről, amelyek kimélyítése és szorosabbá tétele létérdeke a monarchiának. Németországot támogatnunk kell a területszakítási törekvések ellen.

Czernin külügyminiszter szólalt fel ezután. Teljesen egyetértünk Németországgal még pedig a védelmi háboru alapján, amely Német- és Ausztria-Magyarország részére egyformán érvényben van. Olyanai pez, amelyet a német

birodalmi gyűlés mint a háborus célok szempontjából irányadót állapított meg, amelyet Kühmann államtitkár legutóbbi beszédében, nézetem szerint, igen világosan és pontosan precizított, amikor kimondotta, hogy a békének nincs más akadálya, mint Elzász-Lotharingia. Németország gyarmatai ma az ellenség kezén vannak. Magától értetődik, hogy Németország nem köt előbb békét és nem is köthet, míg nem biztos abban, hogy gyarmatait visszakapja. Arra a szemrehányásra, hogy politikám vakon követi Németország politikáját, és hogy kénytelenek vagyunk német hódításokért küzdeni, kategórikusan nem-mel válaszolok. Ugyanugy küzdünk Németország védelméért, mint ahogy Németország küzdött a mi védelmünkért. E tekintetben nem ismerek territoriális határokat. Ha valaki azt kérdezi, hogy Elzász-Lotharingiáért küzdünk-e, azt válaszolom, hogy: Igen! Ugyanugy küzdünk, mint ahogy Németország küzd éretünk és küzdött Lembergért és Triesztért. Nincs különbség Strassburg és Trieszt között. Ha Európa általános háborus térképében más konstelláció következne be, ha más frontokon nagy események mennének végbe, akkor nyíltan mondom és tekintetben teljesen egyetértek Tisza István gróffal, örömmel üdvözölöm a pillanatot, amikor más frontokon is együtt küzdenénk szövetséges társunkkal. Ha még most is abban a hitben élnek az ententénél, hogy sikerülhetne bennünket szövetségeseinktől elválasztani, úgy nem mondhatok mást, mint hogy a kik ezt hiszik, azok rossz pszichológusok és gyermekded kedélyek. Andrassy gróf Valonára és Olaszországra vonatkozó kérdést intézett hozzám, amelyre teljes nyíltsággal óhajtok válaszolni. Az olasz politika a háboru kezdete óta meredek lejtőn megy lefelé. Olaszország a háboru előtt beszéltetett volna velünk, mert nekünk nagy érdekünk volt, hogy ezt a felesleges háborut elkerüljük. Ez irányban Olaszország oly módon rendezhette volna a kérdést, ahogyan arra ma legmerészebb álmában sem gondolhat. Olaszország azóta 12. csatát és száz ezrekre menő halottakat vesztett, milliárdokra menő vesztesége volt értékekben és saját területének nagy részében, mely ma kezünkben van. Olaszország ma a legjobb esetben azt remélheti, hogy elérheti a statusquo ante bellumot. Én azonban tovább megyek egy lépéssel, miközben rátérek arra, amit Károlyi mondott, nevezetesen, hogy nekem minden körülmények között paciifistának kell lennem. Károlyi nézete szerint nekem ma Olaszországnak a következőket kellene kijelentem: „Folytassátok a háborut, ameddig akarjátok, támadjátok minket oly gyakran, amint csak akarjátok, hosszabbítások meg tetszéstek szerint a háborut, garantáljuk nektek, hogy semmi bajotok nem történik.” Nos én nagyon távol állok ettől az állásponttól. Nyíltan kimondom, hogy Rómában is hallják, hogy Olaszország a háborut öntelejten tovább folytatja, később rosszabb békét fog kapni. Ezzel tartozunk csapatainknak és mögöttük országainknak. Nekem egy célom van: a tisztességes béke mihamarabb való elérése. De nem vagyok hajlandó ellenségeinknek premissumot kitűzni a háboru meghosszabbítására.

A tengeralattjárók tekintetében teljes mértékben megerősítem, amit Tisza említett. Románia és Olaszország hamis hatalmi spekulációt üztek, amikor velünk szemben az ellenséges csoporthoz csatlakoztak.

Meg nem erősített hírek szerint lehetséges, hogy Amerika nekünk is megüzeni a háborut. Ha ez igaz is, mi azért nem fogjuk megbánni azt, amit a multban tettünk. Ha Amerika levonja a konzekvenciákat, ez — megengedem — fájdalmas nekünk az Amerikában élő osztrákok és magyarok miatt, de a háboru eredményén ez mitsem fog változtatni. Amerikáról beszélve kitért Wilson üzenetére, amely szerint Ausztria-Magyarországnak semmiképpen sem akar ártani. Haladást lát Wilson mai felfogásában. Nem kétséges, hogy egy idegen állam nem igényelheti azt a jogot, hogy beavatkozzék más államok belső viszonyaiba. Visszautasít

minden külső beavatkozást és visszautasítja azt a gondolatot, hogy bizonyos belső állami kérdéseket nemzetközi úton oldjanak meg.

A bizottság délután 4 órakor folytatta tanácskozásait.

Ezek folyamán Lovász Márton arra kéri a külügyminisztert, hogy ne külön békére, hanem általános békére törekedjünk. Utal a külön béke hátrányos következményeire.

Teleszky János a békekötéssel kapcsolatban közgazdasági és pénzügyi kérdésekkel foglalkozik.

Bakonyi Samu visszautasítja Sztranzky képviselőnek Kossuth ellen emelt vádját.

Ezután az ülést holnapra halasztották.

A radikális párt kudarca.

(Supka Géza bukása a képviselőválasztáson.)

— Saját tudósítónk telefonjelentése. —

Badapestről telefonálja tudósítónk: Ma reggel kilenc órakor kezdődött meg a Krisztina-téri iskolában a I. kerületi választás. A kerület mandátuma Hegedüs János dr. halálával üresedett meg, akit tudvalevően az Egyetem-téren halálra gázolt a villamos. A mandátumért az Apponyi-pártnak több jelöltje versenyzett, míg végül Szigeti János Kassa—oderbergi vasuti főfelügyelő, fővárosi bizottsági tag lett a hivatalos jelölt. Néhány napra a hivatalos jelölés után ellenjelöltje támadt Supka Géza muzeumi ör személyében, aki radikális-párti programmal lépett fel. Mind a két párt nagy agitációt fejtett ki.

Ma reggelre az első kerület minden házának falán rózsaszínű plakátok jelentek meg ezzel a szöveggel: Ma, esütörtökön reggel 9 órakor kezdődik a választás a magyarok és a nemzettagadó népámitók között.

A választást pontban kilenc órakor nyitotta meg Ripka Ferenc dr. gázgyári igazgató, a választás elnöke. Két szavazatszedő küldöttséget alakítottak: az elsőnek Ripka az elnöke, a másikkal pedig Gamauf Géza. A sorshuzás a Supka-pártiaknak kedvezett: ők kezdik meg a szavazást tízes turnusokban. Az első, akik Supkára szavaztak, Alexics György egyetemi tanár és Migrai József tanító voltak, míg Szigeti első szavazói Tóth Kálmán iskolai igazgató és Arnold Róbert tisztviselő voltak.

Kora reggel egy igen érdekes és mindenél jellemzőbb incidens történt.

A választási helység előtt egy csoportban állogáltak Supka főkortesei. Feléjük tart egy Ormódi Elek nevű, az első kerületben igen jól ismert ur, aki a harctéren vesztette el az egyik kezét. Az egyik főkortes odasiet hozzá:

— Eljen Supka Géza — kiáltással üdvözli a csonka hőst. Supka kell nekünk, — folytatja a szavalást a kortes — ő fogja a gyors békekötést követelni a parlamentben — szól, abban a hiszemben, hogy most a szavazó rokkant ember szájaize szerint beszélt.

— Szavazzanak rá a csehek, meg az oláhok — válaszolt a kortesek bámulatára a biztosra vetj voka. Az urak nem voltak a lövészárokban — folytatta polemáját — nem is tudják, hogy mi fáj a magyarnak, mondotta és otthagya a radikális urakat.

A szavazatok aránya délután egy órakor ez volt: Szigethynek 500 Supka 228, öt órakor Szigethy 873, Supka 329. Az elnök este 7 órakor kihirdette az eredményt, amely szerint Szigeti 888, Supka 338 szavazatot kapott.

Csehek bünlajstroma 640 oldalon.

(Kilencven osztrák képviselő interpellációja.)

Saját tudósítónk telefonjelentése.

Bécsből jelentik: Schürff, Langenhan, Goll, Knirsch, Wolff képviselők és társaik interpellációt nyújtottak be, amely a cseheknek a világháborúban való viselkedésével foglalkozik. Az interpelláció 640 gépírással, tehát igazi monstre-interpelláció. Nyolc fejezetre oszlik, amelyek címei már eleget mondanak az interpelláció tartalmáról:

1. Óvó figyelmeztetés a pánszláv-propaganda eltűrésének következményeire.

2. A helyzet a világháború kezdetekor.

3. Kramarz dr. elfogatásának megokolása.

4. A csehek viselkedése a mögötties területen. (Véleménynyilvánítások, a cseh államtitkárnokok, a csehek és a hadikölcsön, a Zivnostenska Banka és a hadikölcsön stb.)

5. A csehek viselkedése a katonai területen. (Massaryk professzor, a csehek titkos hírszolgálat.)

6. A cseh csapatok viselkedése a harcútereken.

A katonai vélemény a Kramarz-pörben.

8. Néhány újabb dokumentum.

Az interpelláció megokolásában össze van gyűjtve a csehek viselkedésére vonatkozó minden adat és az interpellációs kérdések egyike arra irányul, vajjon a miniszterelnök és a honvédelmi miniszter hajlandók-e a cseh tagadásokkal szemben a Reichsratban az igazságnak hódolni és az eredeti dokumentumok alapján a felsorolt tények helyességét az egész világ előtt leszögezni? A monstre interpellációt 90 német nemzeti képviselő írta alá.

Bécsből jelentik: Tegnap a Reichsratban befejezték a Magyarország és Ausztria közötti kiegyezésre vonatkozó vitát, amelyben az összes szláv és különösen cseh szónokok a leghevesebben támadták a dualizmust. A vezető német képviselők egyike, Langenhan dr., következőleg nyilatkozott ezekről a kirohanásokról:

— A csehek fantasztikus és komolyan alig vehető közjogi követeléseit, amelyeket mint már évek hosszú sora óta most is ismét felvetnek, nemcsak az ausztriai német körökben, hanem örvendetes módon Magyarországon is erélyes felháborodást váltottak ki. Azok az erélyes szavak, amelyekkel Wekerle és a delegáció legutóbbi ülésén Andrassy gróf is ezeket az elsősorban Ausztriát, de aztán Magyarországot is érintő követeléseket illette, a csehországi németeknél hálás fogadtatásra találtak. Mi az osztrák delegációban is, épp úgy, mint a parlamentben, állást fogunk foglalni ezek ellen a törekvések ellen, amelyekről nagyon helyesen mondja, hogy azoknak az időpontját a pánszláv cári uralom összeomlására tekintettel különösen rosszul választották meg. Mi, ausztriai németek, annyival is inkább egyöntetileg óhajtunk a magyarokkal eljárni, mert — mint már többször — most is bebizonyult, hogy a magyarok és az ausztriai németek politikailag egymásra vannak utalva és egymást támogatniuk kell, nem pedig, mint azt némely rövidlátó politikusok teszik, egymás ellen küzdeni.

3 nap alatt nem fizette ki a vitás számlát, egyszerűen leszereltette a gázt.

Rosenberg Miksa dr.: Ehhez a gyárnak nincs joga. Az ilyen vitás természetű kérdések eldöntése a bíróságra tartozik.

A bizottság ekkor felkérte Vajda dr-t, jelentse a gyár igazgatóságának, hogy ezentul kizárólag a szerződésben biztosított jogait gyakorolja. Miután az érdemleges tanácskozássra került a sor, Vajda dr. távozott az ülésről.

Reisinger Sándor számítások alapján kimutatja, hogy a gyár a békében átlag 23 fillérré adta a gáz köbméterét. De már a háború alatt ezt az árat felemelte a gyár a szerződésben biztosított jogánál fogva 32 fillérré. Nem hiszi, hogy a gyár veszteséggel dolgozott volna a 32 filléres egységár mellett, de azt koncedálja, hogy nagy haszonnal sem dolgozott. A tisztességes polgári hasznot biztosítani kell a gyár részére ezért méltányos az egységár felemelése. Azt javasolja tehát, hogy a magánfogyasztásra szánt gáz árát 35 fillérben állapítsák meg, ellenben a közfogyasztásban a gáz ára maradjon továbbra is 15.3 fillér.

Végül abban állapodott meg a bizottság, hogy a következő javaslatot terjeszti a tanács útján a törvényhatósághoz: a közfogyasztásban maradjon meg a 15.3 filléres ár, a magánfogyasztásban a gáz árát emelje fel 35 fillérré, ellenben kösse ki a közgyűlés, hogy a gyár a termelt kokszot kizárólag a városnak tartozik átadni és csak azoknak adhat el a gyár kokszot, akiknek a város megengedi. Kiköti a város, hogy a gyár köteles a szerződésben megállapított gáznyomást szolgáltatni és tartózkodnia kell a számlák kifizetésénél az önhatalmi eljárástól.

Ezt közzéték Vajda István dr.-al, aki kijelentette, hogy a javaslathoz nem járulhat hozzá, mert erre felhatalmazása nincsen. A javaslatot közölni fogja a gyár budapesti igazgatóságával és a választ még idejében közölni fogja a bizottsággal. A bizottság végül elhatározta, hogy javaslatát mindaddig nem terjeszti a közgyűlés elé, amíg a gyár igazgatóságának válasza megérkezik.

A gázgyár kérelme.

(A műszaki bizottság javaslata.)

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Megírta az Aradi Közlöny, hogy az aradi Világítási és Erőátviteli részvénytársaság beadványban kérte a várost, hogy a gáz árát a magánfogyasztásban köbméterenként 32 fillérről 40 fillérré, a közvilágításra szolgáló gáz árát pedig köbméterenként 15.3 fillérről 25 fillérré emelje fel. A gázgyár beadványában arra hivatkozik, hogy a túlságosan magas szénárak indokolták teszik a gáz árának felemelését.

A város műszaki bizottsága Lócs Rezső helyettes polgármester elnöklésével ma délután tartott ülésén foglalkozott a gyár kérelmével, amelyet Zádor Imre gépüzemigazgató ismertetett. Zádor Imre elvben méltányosnak tartotta a gáz árának felemelését, csupán azt a kérdést akarja megfejtetni, hogy a kért áremelés megfelel-e a mostani viszonyoknak. A gyár a háborúban már felemelte a gáz árát 25 fillérről 32 fillérré, de ehhez a szerződés értelmében joga volt. A szénárak tényleg emelkedtek, de ez nem teszi indokoltá azt, hogy a gáz árát a város oly mértékben emelje fel, ahogyan azt a gyár kéri. Tekintetbe kell ugyanis venni, hogy a gázgyár más mellékterményeket is gyárt, így kokszot, ammoniakot, amelyeknek ára szintén emelkedett s amelyeket

a gyár értékesíteni tud. A mellékterményekért bevett jövedelem fedezi a gáz mostani előállítási költségeit s így a gázgyár nem fizet rá az üzemre. Azt javasolja tehát, tegyen a bizottság a tanács útján előterjesztést a közgyűlésnek, hogy a gáz árát a közfogyasztásban ne emelje fel, a magánfogyasztásban pedig a kért felemelésnek 50 százalékaival, tehát 4 fillérral emelje fel.

A gázgyár képviseletében megjelent Vajda István dr. helyesnek tartotta a gépüzemigazgató fejtegetését, de megjegyezte, hogy a gázgyárnak még ilyen körülmények között is többé kerül a gáz, mint amennyiért adja. Abba a gyár megbízásából belemegy, hogy a közfogyasztásban a gáz árát 20 fillérben állapítsák meg, de a magánfogyasztásban használt gáz árának 40 fillérré való felemeléséhez ragaszkodik. Ha a kérelmet nem teljesítik és a város arra kényszeríti a gyárat, hogy veszteséggel szolgáltatson gázt, akkor magánosoknak nem fog fűtésre és főzésre gázt adni, amire a szerződés nem is kötelezheti és kisebb nyomású gázt fog szolgáltatni.

Rosenberg Miksa dr.: Ezt már most is megcselekszi, nem is lehet fűródni. Pedig tudommal a szerződés előírja, hogy a gyár milyen nyomású gázt tartozik szolgáltatni.

Zerkovitz Rudolf: Ez határozott fenyegetés a gyár részéről, hiszen lehetetlenné teszi a fűdést és a főzést. Elpanaszolja Zerkovitz, hogy a gyár, ha valamelyik fél

VÁROS ÉS MEGYE.

Arad sz. kir. város törvényhatósági bizottságának 1917. évi december hó 12-én, délután 4 órakor tartandó rendes havi közgyűlésben tárgyalás alá kerülő daraboknak folytatolagos sorrendje: 6. A város polgármestere előterjesztésére Fábry Sándor dr. elhalkozásával megüresedett egy közp. vál. tag. helynek választás útján való betöltése tárgyában. 7. A közigazgatási bizottságból f. év végével kilépő új bizottsági tag helyének választás útján való betöltése. 8. Pestsoltkiskunvármegye közönségének átírata a csehek részéről Magyarország területének épsége ellen intézett támadásnak visszautasítása tárgyában a kormányhoz intézett feliratának, hasonszerű felirattal való támogatása iránt. 9. A belügyminiszter leírata a hordójelző hivatal jóváhagyása tárgyában. 10. Az aradi légszuszogóknak kérelme egységárának felemelése iránt. 11. A kapitányi hivatal előterjesztése a póctartány tisztítási díjaknak felemelése tárgyában. 12. Fehér Lajos csatornatelep gépésznek kérelme fizetés felemelése tárgyában. 13. Ozy. Spielmann Adolfné kérelme lakásbérletének meghosszabbítása iránt. 14. Napilapoknak kérvénye hirdetési átalányoknak felemelése iránt. 15. A tisztii ügyosztály betervezi egy városi faterlepnek Schléisinger Farkasra átruházása iránt megkötött szerződést jóváhagyás végett.

Januárban nevezik ki az Acsev. vezérigazgatóját.

(Az igazgatóság határozata.)

— Saját tudósítók telefonjelentése. —

Budapestről telefonálja tudósítók: Az Arad-Csanádi Egyesült Vasutak igazgatósága ma délelőtt Zelenszki Róbert gróf elnöke alatt ülést tartott a Weitzer-féle gép- és waggonyár budapesti irodájának helyiségében. Az ülést igen nagy érdeklődés előzte meg, mert azt várták, hogy az igazgatóság most tölti be a Fábry Sándor halálával megüresedett vezérigazgatói állást. A választás azonban nem történt meg.

Az igazgatóság ülése előtt ugyanis az igazgatósági tagok maguk között bizalmas értekezletet tartottak, amelyen arra való tekintettel, hogy ebben a fontos ügyben eddig nem volt alkalom egymással tanácskozni, tisztázni akarták az eddig még nem tisztázott részletkérdéseket egy személyi, mint egyéb szempontokból. Ugyilátszik azonban, hogy több irányban nem sikerült teljesen meg egyező megállapodásra jutni s ezért a bizalmas értekezletet követő igazgatósági ülésen az igazgatóság valamennyi tagja azon az állásponton volt, hogy a vezérigazgatói állást egyletore nem töltik be, hanem további intézkedésig érvényben hagyják a mai állapotot: az ügyeket a véreharzó-bizottság vezeti. améiv Konomzav Frievest és Szathmáry Jánost bizza meg továbbra is ideiglenesen a végleges intézkedésig az igazgatói teendőik ellátásával. Ezt az álláspontot magáévá tette az igazgatósági ülés is, amely meghívta Zelenszki Róbert grófit, hogy rövidesen ismét hívja össze az igazgatóságot

a vezérigazgató megválasztása céljából. Ezt az új ülést előreláthatólag január közepén tartják meg.

Különbö az igazgatósági ülés elején Zelenszki Róbert gróf meleg szavakkal adózott Fábry Sándor emlékének, kiemelve, hogy az elhunynak milyen nagy érdemei voltak a társaság fejlesztése körül.

A további tárgyalás során az igazgatóság a személyzetnek ugyanazt a drágasági és személyi pótlékot állapított meg, amelyet a Magyar államvasutak engedélyezett személyzetének. — A nyugpénztár alapszabályait a munkások javaslatának figyelembe vételével módosították. Különböző az államvasuti személyzetéhez hasonló és teljesen megegyező jóléti intézmények létesítését határozták el.

Az igazgatóság tudomásul vette, hogy az Acsev. félmillió koronát jegyzett a VII. hadikölcsönre. Bejelentette az igazgatóság, hogy a kereskedelmi miniszter jóváhagyta a fellemlt személydijszabást.

Végül szóba került a honctói cementgyár ügye. A gyár, amely eddig üzemen kívül volt, ismét megkezdte üzemét, de a munkásiányra való tekintettel csak korlátozott mértékben dolgozhatik. Elhatározták, hogy ezt az üzemet korlátozott mértékben is továbbra fenntartják. Szóba került az is, hogy a gyár megvételére különböző ajánlatok érkeztek, de ebben a tekintetben nem döntöttek.

gal fenntartjuk. A munkapárt érthető tartózkodással kíséri a helyzetben beállott fordulatot. Ezidő szerint még semmi tekintetben állást nem foglalt. Mindazonáltal megállapíthatjuk, hogy nincs valami bizalommal a kísérlet sikere iránt.

Egy előkelő magyar politikus, akinek mindenkor fontos szerepe volt koncentrációs kabinetek irányításában, a kísérletről így nyilatkozik:

— A koncentráció gondolata állandóan kísért illetékes körökben. Ambár kétségtelen, hogy az erők egyesítésének megvalósítását súlyos nehézségek gátolják. De ezekben az időkben fontos volna az összes magyar erők egyesítése. A koncentráció formája még pozitív formát nem öltött. Ezidő szerint teljesen bizonytalan, vajon megtalálják-e azt a minden tekintetben kielégítő bázist, a melyen a fennálló ellentétek kiegyenlítése megkísérélhető volna.

A magyar delegáció körében a koncentráció gondolatát általában igen pesszimistikusan itélik meg. Khuen-Héderváry egy újságírónak erről ezeket mondotta:

— Én azt hiszem, hogy a koncentráció aligha lehetséges. Hiszen a mai kormánypartok se tudtak egységesen megalakulni. Nehezen volna tehát elképzelhető az, hogy az összes pártok egybeolvadjanak. De azt hiszem, hogy erre nincs is szükség. Magyarország isten segítségével ezentul is megmarad erősnek, akár egységesek a pártok, akár harcognak egymás ellen. Én azonban nem bánom, csinálják meg. De akkor én haza megyek. Azt hiszem különben, hogy a szállongó híreszteléseknek nincs komoly alapja.

A delegáció körében többen rámutatnak arra, hogy Tisza audienciája nem hozható összefüggésbe külpolitikai kérdésekkel, mert ha tényleg emiatt történt volna az audiencia, akkor valószínűleg osztrák részről is több államférfiut meghallgatott volna a felsége.

Alaptalan vadak.

(Betöréssel meggyanusított hivatalnok.)

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Hamis vád büntetével vádolva állt ma az aradi törvényszék előtt özvegy Oraskovics Milánné aradkövi-i lakos, aki azt állította Szirb György hivatalnokról, hogy betört a lakásába és onnan 4100 korona készpénzen kívül több értékes holmit és ruhaneműt ellopt. Oraskovics Milánné először 1914 szeptember 15-én adott be feljelentést az aradi ügyészséghez Szirb ellen lopás büntetével vádolva, majd szeptemberben újból megismételte feljelentését, noha tudta, hogy a bűncselekményt nem Szirb követte el.

A királyi ügyészség a nyomozást mindkét esetben megszüntette Szirb ellen, mivel beigazolást nyert, hogy a vadak alaptalanok. Ekkor Oraskovics Milánné átvette a vád képviseletét s birói felhívásra ismét Szirbet állította oda mint bűnöst. A törvényszék a vizsgálat elrendelése iránt tett indítványt — éppen úgy, mint az ügyészség — elvetette.

Ezek után Szirb György feljelentést tett Oraskovicsné ellen hamis vád miatt, Szirb igazolta, hogy Oraskovicsné azért vádolta meg őt a bűncselekmények elkövetésével, mert így akart rajta bosszút állni. Szirb ugyanis hosszú időn át jó ismeretségben élt Oraskovicsnéval, beavatták egymást ügyeikbe és többször közösen jártak el bizonyos dolgokban. Időközben Szirb és Oraskovicsné között differenciák merültek fel, a jó barátokból ellenségek lettek és Oraskovicsné asszonyi bosszúból hamis vádakkal vette üldözöbe Szirb Györgyöt. A megdölgötlan asszonyt oly kellemetlenül érte Szirb elhidegítése, hogy bosszút akart rajta állani és ezt az éppenséggel nem disztinált módját találta ki bosszujára kielégítésére.

Az ügyet ma tárgyalta a törvényszék, de ítéletre nem került sor, mert újabb bizonyítékok beszerzése vált azükséggé.

MŰVÉSZET.

* **Heti műsor.** Péntek: Montágh Ilona vendégtellettével A lengyelvér. operett. Szombat délután Bocceacci. Este Lengyelvér.

* **II. Rábóczi Ferenc fogsága.** Szigligeti parádés darabja diszeladásban ment ma az aradi színházban. A diszeladás nem a jelenlevő közönségnek, hanem a távollevő Ditrői Mórnak szólott. A jelenlevő közönség éppen ezért nem is látott semmit az előadás diszeléből, azt valószínűleg Ditrői Mórnak küldik el a jóvedelemmel együtt, szintén nemzeti ajándékképpen. E pillanatban még nem vagyok azzal tisztában, hogy mit érdemel meg a magyar színésztől az uttörőkhöz tartozó Ditrői Mór, de azzal teljesen tisztában vagyok, hogy az aradi közönség ez az előadást nem érdemelte meg az aradi színésztől. A sugónak azonban kénytelen vagyok külön is elismerésemet nyilvánítani. Ennek az embernek az ambíciója valóban csodálatraméltó: ma holnap teljesen feleslegessé fogja tenni az előadást. Z. A.

* **A színházi iroda hírei.** Vasárnapi előadások. Vasárnap, mint rendesen két előadást tart a társulat. Délután három és fél órakor mérsékelt helyárrakkal Virányi Jenő és Kovessy Albert pompás héber daljátéka, A gölem kerül előadásra, míg este 7 és fél órakor rendez helyárrakkal A mármányemlyasszony ki-

Tisza István audienciája

(A koncentráció újabb formája.)

— Saját tudósítók telefonjelentése. —

Bécsből jelentik: Az egész magyar politikai világban rendkívüli feltűnést keltettek azok az audienciák, amelyek tegnap folytak le a felsége színe előtt. Azokban a korszakos jelentőségű pillanatokban azok a váratlanul történt audienciák mindenestre nagy befolyással lesznek Magyarország jövőjének kialakulására.

A kormány táborában érthető aggodalommal fogadták a hírt, hogy a felséges ur Tisza István grófit hosszabb audiencián fogadta. Ehhez aztán különféle kommentárokat fűztek.

Értesüléseink vannak arról, hogy a kormány valamennyi pártnyalatának képviselői előtt, ambar Tisza és később Andrássy azért voltak audiencián, mert újra és ezuttal igen komoly formában került fel a magyar pártok koncentrációjának eltemetett gondolata, a kérdés ma komolyabb formát öltött, mint valaha. A Tisza-kormány bukása elfeledtette a koncentráció eszméjét s ha ez a kérdés most mégis újból napirendre kerül, az nem munkapárti kezdeményezésnek tudható be. Ez vagy a királytól jön, vagy a kormánytól, amely választói törvényjavaslatával rendkívül súlyos helyzet elé került, mert nincs többsége, amely a javaslat sorsát biztosíthatná.

Megához a javaslathoz is nagy küzdelmek után nyerték meg a szentesítést, de a Ház feloszlására a kormánynak még most sincs felhatalmazása. Ezt a hírt minden ellenkező állítással szemben a legnagyobb határozottsággal

tünő operett van műsoron. *Boccacio*. Suppe és legszebb zenéjű operettje, melyet csak nemrégiben elevenített föl a társulat nagy sikerrel, szombat délután három és fél órákor mérsékelt helyárrakkal ismét színre kerül a főszerepekben. Horvát Mici, Váradi Margit, Zöldhelyi Anna, Barics R. Tóth Győző, Polgár S. stb. *Montágh Ilona fellépése*. Pénteken és szombat este lép fel Montágh Ilona a Lengyelvér kitünő operettben, mely ez alkalommal hosszú pihentetés után kerül előadásra részben új szereposztással. Arad egész társadalmát a legnagyobb érdeklődéssel tekint a vendégszereplés elé. A vendégművésznőn kívül vezetés szerepe van Sz. Rontai B. R., Tóth J., Győző, Polgár S., Benkőné stb. *Előkészületen* „Hamlet” Shakespeare tragédiája Tosca opera és Bródy Sándor szenzációs ujdonsága A szerető.

A tengerbe veszett ember földje

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Regényes és változatos örökösödési pör nyert ma befejezést az aradi törvényszéken. Egy Kanadába szakadt és hazatérőben hajószerecsényesség által elpusztult nádasdi román kisgazda hagyatéka fölött döntött a bíróság.

Berár Demeternek hívták a végrendeletet, aki 1912. március 12-én feleségével és lile nevű fiával Amerikába utazt. Elutazása előtt Berár elment Horga Medre nádasdi vagyonos emberhez és kis földesekjének használatát leköltötte olyképen, hogy mindaddig, míg 800 korona kölcsöntartozását vissza nem fizeti Horgának, addig a birtokot használhassa. A pénz ugyanis az amerikai utra szolgált költségül a családnak.

Ezen üzlet megkötésével egyidejűleg Berár Demeter szóbeli végrendeletet tett, amely úgy hangzott, hogy az, aki hármuk közül: ő, felesége és fia, visszatér Amerikából, azt illesse meg az ideiglenes használatra átengedett ingatlanok tulajdonjoga. Berár ezután családjával elutazott a csendes aradmegyei faluskából és később hajóra ültek. Berárék ki is jutottak Kanadába, ahol a férj munkához látott. Az asszony azonban nem tudta megszokni az ottani viszonyokat és faképnél hagyva férjét és gyermekét, rövidesen visszatért. Berár elhagyva érezte magát, fájt a szíve az asszony és a föld után, elhatározta, hogy ő is hátat fordít a fűres amerikai vidéknek. Berár a fiával 1914. május havában ült hajóra, hogy hazajöjjen, de a hajó Gopak és Liverpool között elsüllyedt és a szegény aradmegyei román fiával együtt a tengerbe veszttek, amiről az angol miniszterium annak idején hiteles értesítést is küldött a magyar belügyminiszteriumnak.

Berár Demeternek ezalatt, hogy férje vagyont megterhelhesse és magának megszerezhesse, az előjárásnál olyan értelmű bizonyítványt állított ki, hogy férje és fia Amerikában ismeretlen helyen tartózkodnak és férjét ideiglenes nőtartás iránt a borosjenői járásbíró előtt beperelte. Berár Demeter rokonai erről értesítést szereztek, különösen arról, hogy Berár Demeter és fia Kanadából hazatérőben egy elsüllyedt hajóval a tengerben lelték halálukat, mert indítottak törvényes öröklés megállapítása végett az aradi törvényszék előtt mely megállapította, hogy aszóbeli végrendeletkezés érvénytelen, mert az 1876. évi XVI. törvények értelmében szóbeli végrendelet feltétlenül érvényességgel csak az esetben bír, ha a végrendelet a szóbeli végrendeletkezéstől számított három hó letelte alatt meghal, ha pedig ezen határidőn túl hal el, csak akkor érvényes, ha az, aki a végrendelettel jogokat érvényesíteni kíván, bebizonyítja, miként a három havi időtől az elhalálozás bekövetkeztéig az örökösök oly állapotban volt, hogy újabb végrendelet nem tehető.

Özvegy Berár Demeternek azzal védekezett hogy Kanadában románul értő emberek tanuként nem voltak a hajón se.

A törvényszék, mely Nagy Dezső elnöke alatt tárgyalta az ügyet, a törvényes örökösöknek ítélte az ingatlanokat és Berárét elutasította kérésével.

Tíz napos fegyvernyugvás.

(Czernin bejelentette a megállapodást.)

Saját tudósítónk telefonjelentése.

Budapest, november 6. (Hivatalos) Keleti harctér. Tegnapi Oroszország és a szövetségesek tíz napi fegyvernyugvásba állapodtak meg. Ez valamennyi orosz fronton december 7-én déli 12 órákor kezdődik. A fegyverszüneti tárgyalások tovább folynak.

Berlin, december 6. (Hivatalos) Keleti harctér. Németország és Ausztria-Magyarország, Bulgária és Törökország legfelsőbb hadvezetőségének meghatalmazott képviselői Oroszország meghatalmazott képviselőivel a Keleti tengertől a Fekete tengerig terjedő frontra, valamint az ázsiai török-orosz harcterekre vonatkozóan fegyvernyugvást kötöttek, amely 1917. december tizenhetedikén déli 12 órákor végződik. A fegyverszüneti tárgyalásokat néhány nap múlva folytatják.

Budapest. A Magyar Távirati Iroda jelenti december 6-án reggel. Hivatalosan jelentik:

Németország, Magyarország, Ausztria, Törökország és Bulgária legfelsőbb hadvezetőségeinek meghatalmazott képviselői december 5-én az orosz legfelsőbb hadvezetőség meghatalmazott képviselőivel írásban az összes közös frontokra tíz napi fegyvernyugvásba állapodtak meg. Kezdetre december 7-én, déli 12 órákor. A tíz napi időt arra fogják felhasználni, hogy a fegyverszünetre vonatkozó tárgyalásokat befejezzék.

Az eddigi eredményről való szóbeli jelentéstől végett a különböző küldöttségek tagjainak egy része néhány napra hazájába ment vissza. A bizottsági ülések tovább tartanak.

Bécs. A magyar delegáció külügyi albizottságának ülésén napirend előtt Czernin gróf szólalt fel. Bejelentette, hogy Ausztria-Magyarország, Németország, Bulgária és Törökország legfelsőbb hadvezetőségének meghatalmazott képviselői december 5-én az orosz legfelsőbb hadvezetőség meghatalmazott képviselőivel az

összes közös frontokra nézve tíz napos fegyverszünetet kötöttek.

A fegyverszünet december hetedikén déli 12 órákor kezdődik. A tíz napos fegyvernyugvást arra kívánják felhasználni, hogy a fegyverszünetre vonatkozó tárgyalásokat befejezzék. Amennyiben az orosz kormány a fegyverszüneti tárgyalások eddigi eredményeihez hozzájárult.

Berlin. A tíz napos fegyverszünet megkötésének híre, amely Berlinben a déli órákban már köztudomásúvá lett, az egész fővárosban óriási örömet keltett. A német közvélemény nagy várakozással tekint a megkezdendő béketárgyalások elé. A birodalmi kormányhoz közel mindig jól informált helvről eredő értesülés szerint a megkötött előzetes fegyverszünet szokatlanul rövid terminusát biztató ígéretnek kell tekintenünk arra nézve, hogy a béketárgyalások

gyors tempóban és simán fognak lefolyni és kedvező eredményre vezetnek. Ha az egymással szemben álló hatalmak álláspontja között nem történt volna már eddig is jelentős közeledés, a fegyverszünetet jóval hosszabb időre kellett volna megállapítani, hiszen köztudomású, hogy az új orosz kormány első békefelhívása még három hónapos fegyverszünetről beszél.

Rotterdam. A Reuter-ügynökség jelenti Londonból: A maximalista kormány közölte a Pétervári Távirati Ügynökséggel, hogy az orosz front vezérkara megadta magát a maximalistáknak.

Rotterdam. A pétervári vezérkar közli, hogy bárha nem tartja helyesnek, hogy Oroszország szövetségesei nélkül tárgyal, mégis elhatározta, hogy küldöttséget meneszt a fegyverszüneti tárgyalásokra. Ez a küldöttség két tisztből áll és a szövetségesek érdekeit is képviselni fogja.

Bern. A lapok Párisból jelentik: Carlotti pétervári olasz követ ideérkezett, hogy az entente többi pétervári követének megbízásából Oroszország helyzetéről jelentést tegyen.

Rotterdam. A Daily News jelenti a román frontról, hogy az orosz fegyverszüneti tárgyalásokat mindenütt megkezdették. A román fronton lefolyt tüntetések kétségtelenül nagyon figyelemreméltó helyzetet teremtettek, amellyel szemben a kormánynak nincs elég tekintélye és elegendő hatalmi eszközökkel sem rendelkezik. A román sereg hangulata a pétervári forradalom benyomása alatt áll.

Rotterdam. Pétervárról jelentik a Daily News-nak: A népbiztosok manifesztumot intéztek a német, magyar és osztrák katonákhoz és az orosz repülőgépek milliósámra terjesztették ezt a manifesztumot a német, magyar és osztrák katonák között. A manifesztum kifejti a bolsevikiek céljait és felsorolja a népbiztosok által életbeléptetett gazdasági és politikai intézkedéseket. A bolsevikiek legfőbb célja a háború befejezése és felhívják a katonákat, hogy támogassák őket és biztosítják a katonákat arról, hogyha a békét néhány nap alatt megkötik, a többi nemzetek is csatlakozni fognak ahhoz. A manifesztum végül közli, hogy Oroszország egyedül nem tud szocialista állammá alakulni, hanem csak abban az esetben, ha ebben a törekvésben segítségére sietnek.

EGYESÜLET.

(*) Aradi banktisztviselők egyesülése. A Pénzügyi tisztviselők országos egyesületének aradi körzete december 9-én délelőtt 11 órákor a városnáza emeleti kistermében a következő tárgysorozattal tartja meg alakuló közgyűlését: 1. A választmány és tisztikar megválasztása. 2. A tagdíjak megállapítása. 3. A központi vezetőség kiküldöttjeinek előadása. A P. T. O. aradi körzetének tagjai e hó 8-án este félkilenc órákor a „Millenium” különtermében ismerkedési társasvácsorára gyűlnek egybe.

HIREK.

— A király éhezett. Hirt adtunk róla, hogy Polzer után elhagyja állását Lobkowitz Zdenko herceg is, a király első szárnysegéde, utóbbinak távozása megerősítve még nincsen. Lobkowitz herceg távozásával kapcsolatosan azt jelentik, hogy a király az olasz offenzíva megindításánál a fronton való első tartózkodása alkalmával a lehető legrosszabban volt ellátva, elannyira, hogy napokon át nem jutott meleg ételhez, pedig sokat kellett fáradságot, hogy lépést tudjon tartani a csapatok előnyomulásával. A király közvetlen kísérete hibás e gondatlanságban, melynek hozzá nem értése juttatta a királyt abba a kellemetlen helyzetbe, hogy ismételt éheznie is kellett. Akik a fronton látták ezen időben uralkodókat, azoknak, mint hazaküldött leveleikből olvasható, feltűnt, hogy a fiatal király *lesoványodott*. Lobkowitz herceg ezzel szemben a legjobb táplálkozásra valló külsőnek örvendett. A különben szeretetreméltó herceg sokat vesztett akkor a király iránta addig megnyilvánult rokonszenvéből és ennek meglazulásától a kegyvesztésig tudvalevőleg igen rövid az ut.

— **Hír az osztrák miniszterelnök távozásáról.** Bécsből jelentik: Az osztrák képviselőházban tegnap az az ellenőrizhetlen hír járta, hogy Seidler dr. osztrák miniszterelnök lemond és Polzer gróf helyett ő lesz a kabinetiroda főnöke. Seidler utóda, ha csak különös változás nem történik, *Syiva-Taroucca* gróf lesz. Parlamenti körökben nem nagyon biznak ezeknek a híreknek hitelességében.

— **Az aradi kamarai titkárok előléptetése.** Meleg ünneplésben részesítette az aradi kereskedelmi és iparkamara közgyűlése az aradi kamarai titkárait. *Varjassy* Lajos dr. titkár és *Zima* Tibor II.-od titkár most töltötték be kamarai titkári működésük tizedik évét. Ez alkalmából *Adler* Andor kamarai beltag rendkívül szíves és tartalmas beszédben méltatta egy jubilánsok, mint az egész kamarai tisztviselői kar működését és azt a fáradságot nem ismerő harci tevékenységet, amely a kamara vezetőségének tevékenységét jellemzi a kereskedelmi és ipari érdekek megvédésénél. Szerinte nemcsak a harctéren óriási dicsőséget szerzett fiaink, hanem a front mögötti gazdasági élet küzdő bajnokai is elismerést érdemelnek és ilyen elismerést kell szavazni az aradi kamarai titkári karának. Indítványára a közgyűlés *Varjassy* Lajos drt. főtitkárrá, *Zima* Tibort titkárrá, *Bolgár* Lajost pedig másodtitkárrá léptette elő. A kamarai kültagok nevében *Lólek* István (Makó) a levelező tagok nevében pedig *Fodor* Gyula az Aradmegyei Takarékpénztár igazgatója, az elnökség nevében *Steigervald* Alajos üdvözölte a jubilánsokat és méltatta a kamarai tisztviselőinek a kereskedők és iparosok érdekében kifejtett rendkívüli munkálkodását.

— **Előléptetés.** A király *Lengvári* Zoltán mérnök-hadnagyot mérnök-főhadnaggyá nevezte ki.

— **Kilenc Napközi-Otthon.** *Kovács* Vince kulturatanácsos elnöklésével az aradi iskolák tanítói ma délelőt értekezletet tartottak, hogy a felállítandó Napközi-Otthonok kérdését megbeszéljék. A kulturatanácsos bejelentette, hogy a város 9 Napközi-Otthont állít fel, amelyekben közel ezer iskolásgyermek kap ebédet és vacsorát. Az Otthonok reggel fél 8 órától estig lesznek nyitva. A tanács irányítása mellett a tanítók fogják vezetni az Otthonokat. A megállapodásról *Kovács* Vince jelentést tett a polgármesternek és arra kérte az Országos Közélelmezési Hivatalt, hogy a szükséges elemiszereket bocsássa a város rendelkezésére.

— **Adomány.** Az aradi Mérnök és Építész Egylet *Fábry* Sándor dr. ravatalára szánt koszora megváltás fejében 50 koronát adományozott az Aradi Gyermekfelruházó Egyesületnek.

— **A bécsi kávéházakban betiltották a tejeskávét.** Bécsből táviratozzák: Tegnap új rendelet jelent meg, amely a tejnek s tejjel készült italoknak a kiszolgálását az összes vendéglőkben és kávéházakban megtiltja. Kivételt a rendelet csak olyan helyiségekben tesz, amelyekben a szegény lakosság szerzi be ezt a tápszert.

— **Ingyenfa hadiözvegyeknek és árváknak.** A városi árvaszék ma délelőtt tartott ülésén elhatározta, hogy 80 köbméter fát vesz át a város rendelkezésére álló tüzfából 4 ezer koronáért. Ezt a fát a legszegényebb hadiözvegyek és árvák között fogják szétosztani. A pénzt a hadiárvák alapjából veszik. *Jó* Béla árvaszéki elnökhelyettes összeállította azoknak a névsorát, akik igényt tarthatnak az ingyen-fára. Minden család egy köbméter tüzelőfát fog kapni. Egyébként a gazdasági hivatal a városi faszétosztását a mai napon beszüntette, mert az egész rendelkezésre álló készlet elfogyott. A legközelebbi szétosztás akkor lesz, ha a város újabb famennyiséget kap a már kiutalt fából.

(Évfordulón.)

Ma egy éve vonultak be a szövetséges seregek a balkáni Párisba. Ma egy éve gyultak ki a magasra törő tüzek Budapest utcáin, ma egy éve mértük az első hatalmas csapást orvul támadó bocskoros nemzetre, amely egy esztendőnek eltelte után esengve kiált hozzánk békéért. Alig egy esztendő leforgása alatt mennyi változás... Jöttek mint hóditók; részegen az örömtől, elvakultan a mámoros boldogságtól, dallal falánk ajkaikon lépték át a babonásan büszke bérceket és mára teljesen megsemmisítve, bamba politikájuktól tönkretéve vergődnek a világtörténelem véres színpadán. A borzalmas háboruban egyetlen nemzetet se ért el oly rohamosan a végzet, mint mint a románokat. Alattomosan, bujkálva és meglepve rontottak ránk, gondolva, hogy tökéletesen ki vagunk merülve és nem fogjuk tudni őket feltartóztatni. Erdélyt szerették volna megszerezni, az ország koronájából a legékesebb gyöngyöt akarták galádul kifogni és alig pergett le egy esztendő, országuk fővárosa a szövetségesek adminisztrációja alatt él, gazdaságilag csődbe jutottak, hitelük elveszett, lezültek és most már csak egy gyors békekötés segít rajtuk. Bukarestben, ahol egykoron idegen diplomaták, francia és orosz tisztet uszították a szerencsétlen nemzet még szerencsétesebb politikusait ellenünk, ahol elegáns, finom dámák, dús gazdag urak, nemzetközi kokottok adták egymásnak találkat, ahol forrt, izzott az ellenünk irányuló gyűlölet, ahol állandóan Magyarországra agyargottak, ott most mi vagyunk az urak és a románok földönfutó királyja türelmetlenül várja a békét. Az oláhok egyébként mosanában egymásután éri a pecsét. Kulturális téren is szűkebbre szorították a korlátokat, mára pedig első paroncusok, a radikális párt jelöltje, *Supka* Géza bukott meg. Hiába, az oláhokra rossz idők járnak.

— **Ellopott délnövények.** A Baross-parkban a kiosk melletti melegházban egy árva palma és fikusz szomorkodott. Eg yeddig ismeretlen növénybarát, úgy lástzik, megsajnálta a két tropikus növényt, hogy melegházban kénytelen szynlődni és az elmúlt éjjel egész egyszerűen ellopta. A Korcsolyázó Egyesület gondnoka azonban lopásnak minősítette az ismeretlen virágbarát eljárását, amely 200 koronát kárt jelent a KorcsolyázóEgyesületnek és bejelentette a lopást a rendőrségnek.

— **Eljegyzés.** Ifj. *Martens* Caesar, gazdaszjogász hallgató, tartalékos honvéd lovas tüzér zászlós, november 21-én Veszprémben eljegyezte barátosi *Bibó* Zsófikát, barátosi *Bibó* Dezső nagybirtokos leányát.

— **Meglopott urfiasszony.** Major Sándor dr. államvasuti titkár felesége tegnap bejelentette a rendőrségnek, hogy ismeretlen tettes ellopta arany karcsattiját és ezenkívül női fehérneműt is elvitt. A kár meghaladja az 500 koronát.

— **Házasság.** *Jacquemot* Miksa cs. és kir. 33. gy. e. százados és *Magyary* Ida, házasságot kötöttek. (Minden külön értesítés helyett.)

Körössy Mihály acsev. tisztviselő és *Debrece* Vilma f. hó 6-án házasságot kötöttek. (Minden külön értesítés helyett.)

— **Cilinderes betörő.** A rendőrség bünygyi osztályának előszobájában naponta tömegesen állnak a kárvallottak, akiket megloptak s akik panaszukat a rendőrséghez viszik, hogy segítsen rajtuk. Ma például a következő érdekes esetekről szerzett tudomást a rendőrség. *Pollák* József Boros Béni-téri fűszerkereskedő feljelentést tett a rendőrségen, hogy ma délben 12 óra és negyed egy óra között, amikor senki sem tartózkodott az üzletében, egy cilinderes férfi álkulcs segítségével behatolt az üzletbe, feltörte a kasszát és onnan 365 korona 42 fillért készpénzt lopott el. Negyed 1 órakor egy iparostanonc petroleumért jött az üzletbe, amelyben senkit sem talált. Várt addig, amíg *Pollák* né az üzletbe jött. *Pollák* né meglepetve látta, hogy a pénztárt valaki felécsizette. Az iparostanonc elmondta, hogy egy cilinderes férfit látott az üzletből kijönni. A bünygyi osztály detektívjei keresik a cilinderes betörőt. Később egy aradi kereskedő tett feljelentést a cselédje, *Argyelán* Mariska ellen lopás miatt. A cseléd elmondta, hogy *Palkovics* Margit nevű barátnője többször meglátogatta és eldicsekedett, hogy mennyi pénze van. Elmondta barátnője, hogy régi gazdáját, *Kohányi* Tihamért és mostani gazdáját, *Herceg* Sándort is meglopta s a lopott holmit eladta.

— **Látod, te is szerezhetnél pénzt.** Lopd meg te is a gazdádát.

Ekkor *Palkovics* Margit a konyhakupacsal felzárta a szobaajtót, az asztalon megtalálta a szekrény kulcsokat, kinyitotta a szekrényt és onnan értékes női fehérneműket vett ki, amelyeket *Kohn* Márton zsidó megvásárolt. *Palkovics* Margit gyakran egyedül tartózkodott a kereskedő lakásán és mindig meglopta. Többek között 100 korona értékű lakkcipőt is lopott. A rendőrség megindította a nyomozást. Ez csak két eset a sok közül. A feljelentések garmadában fekszenek a bünygyi osztályban, de a tettesek közül a legtöbbet nem sikerül elfogni.

— **Ellopott kincs.** *Kun* József Acsev. alkalmazott 5 gyönyörű tyukot s egy kakast nevelt Dezső-utcai udvarán. Tegnapelőtt nagy szomorúság érte a vasutast. Éjszaka valaki ellopta a drága kincset, elvitte valamennyi baromfit. Reggel vette észre nagy veszteségét és sietett jelentést tenni a rendőrségnek.

— **Halálozás.** *Lenkei* Péter hosszas szenvedés után 6-án meghalt, temetése folyó hó 7-én délután 3 órakor lesz Gyorokon.

— **Miért rakvirálnak Aradon?** (Panaszos levél.) A rakvirálás ellen folyton panaszkodó emberektől kaptuk a következő levelet: Kisegítő fekező vagyok. Nehezen szerzett fizetésemből két malacot vettem és ugyan akkor négy mázsa kukoricára kaptam vásárlási engedélyt. Az egyik malacot tíz nap múlva le kellett vágni, a másik egy hónapra rá elpusztult. Vettem egy harmadikat rövidesen, ez is elhullott. Most nincs egy malacom sem, de van három mázsa kukoricám. Márciusig talán megtakaríthatok keserves fizetésemből annyit, hogy megint vehessek egy malacot. Igen ám, de ha egy hét múlva nem lesz malac, elveszik a kukoricát, amelyre pedig vásárlási engedélyt kaptam, sőt azt nem a maximális 22 forintért, hanem 45-50 forintért szereztem be. Miért ne rakvirálták el a fölös kukoricát a kukoricatörés után mindjárt a termelőtől. Talán nem is magyar ember az, aki a rakvirálási rendeletet kiadta. Valami cseh taláhatta ezt ki talán a csehek kedvéért és nincs magyar ember a ki megvédi bennünket. Hiszen igaz, a magyarnak a fronton van a helye. Tegye szavát az Aradi Közlöny, hogy ne taszítsák a tisztességes embereket erővel a romlásba s a rakvirálók jegyezzék fel a nevüket s engedjék ezt a kukoricát később felhasználni. Miért rakvirálnak Aradon? Miért nem mennek Borosjenőre és Borossebesre, a hol usznak az eldugott petroleumban; miért nem mennek *Perjámosra*, *Ujszentannára*, *Pécskára*, *Pankotára*, a hol annyi cukrot találhatna, hogy elég lenne Aradnak egy negyed évre. *Perjámoson* egyik másik háztartásban két-három mázsa kockacukor van. Ha mi 30-40 kiló lisztet megvonnunk magunktól, hogy a fronton lévő fiainknak néha egy kis süteményt elküldhessünk, ezt üzérkedésnek mondják és el akarják venni. Nem fogunk zugolódni és nem fogunk a csehek után menni, de fájó szívvel fogjuk lenni, akad-e magyar ember, aki egy agyon agyargató,

LEGUJABB.

Erkezett éjjel 3 órakor.

Amerika hadüzenete a monarchiának.

Washington. A külügyi bizottság elnöke: Flood határozati javaslatot nyújtott be, mely teljesen megegyezik Wilson és a kormány állásfoglalásával. A határozati javaslat így szól:

Déli 12 órától kezdve az Egyesült Államok és Ausztria-Magyarország hadiállapotban vannak egymással. Ez a helyzet szükségessé teszi az egész tengeri és szárazföldi haderők igénybevételét.

Rotterdam. Az amerikai szenátus külügyi bizottsága közölte a hadiállapotról szóló nyilatkozatot. Eleinte úgy tervezték, hogy az Unio Németország összes szövetségeseinek hadat üzen, de csak Ausztria-Magyarországgal állott be a háborus helyzet, mivel Amerika csapatokat akar küldeni az olasz frontra.

London. Az eddig beérkezett jelentések szerint az amerikai sajtó egyhanguan fogadta a hírt, hogy Amerika hadat üzent a monarchiának.

Amsterdam. A Daily Telegraph azt a szenzációs hírt jelenti, hogy Lloyd George miniszterelnök utódjául Landsdownét sze-

vasutastól, vagy napszámostól elveszi azt, amelynek megszerzéseért verejtéket hullatott. A szerkesztő urnak teljes tisztelettel igaz hive L. M. kisegítő fekező.

— Borzalmas halál a pályaudvaron. Debrecenből jelentik: Az itteni vasuti állomáson Imrik Béla 9. honvédegyezredbeli katona észrevette, hogy az egyik vasuti kocsiból bor szivárog. Imrik a kocsit alá feküdt, hogy a bor kttátott szájába folyjon. Közben azonban egy tolató mozdony meglökte a kocsit, melynek kerekai Imriket darabokra szeltek.

— Csúfó rekvirálók. Tegnap és ma délelőtt két katona és egy civil ember végigjárták az Aulich-utca házait és felkutatták a háztartások élelmiszerkészleteit. A három ember rekviráló-bizottságnak adta ki magát és minden tiltakozás ellenére körlelhetetlen szigorral vitt el sok oldal szalonját, zsirt, lekvárt, lisztet, kolbászt és sonkát. Több asszony gyanusnak találta a rekviráló-bizottságot és jelentést írt a rendőrség bűnügyi osztályán, amely most keresi a szélhámosokat.

— Dívatos névjegyek Kerpelnél.

— A legujabb lakberröndöt kapható Pichler papirkereskedésében (Bohus-palota.)

Új minisztériumok felállítása (A kereskedelmi kamara ülése.)

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Az aradi kereskedelmi és iparkamara ma délután közgyűlést tartott Steigerwald Alajos elnöklése alatt. A közgyűlésen a tagok a vidékről és Aradról szép számban jelentek meg. Napirend előtt Nemess Zsigmond dr. országgyűlési képviselő levelezőtag szóvá tette, hogy Arad és Temesvár között még mindig fennáll az utazási kényszer igazolvány, ami nemesak a kereskedelem és ipar forgalmát korlátozza, hanem az utazó közönség is állandó molesztálás központjába kerül. Mivel tudomása szerint a kamarának és Arad városának az utazási igazolvány kényszer megszüntetése érdekében készített feliratai nem vezettek sikerhez, az a szándéka, hogy közvetlenül Wekerle Sándor miniszterelnök figyelmét fogja felhívni erre a céltalan és káros gyakorlatra. Arra kéri a kamarát: bocsássa rendelkezésére ez ügyben az összes adatokat, hogy teljes tájékozottsággal léphessen a miniszterelnök elé. Varjassy Lajos dr. arra kérte a képviselőt, hogy esetleg a képviselőházban interpelláció keretében tegye szóvá ezt az anomáliát. Szemere Kálmán ál-

mették ki. Landsdowne lord volt az, aki Németországgal szemben békés hangot ütött meg. A szerk.)

Amsterdam. A Daily News angol felsőházi tagok felhívását közli a kormányhoz, mely Anglia nemzetközi jogainak megóvása mellett azt kívánja, hogy hivatalos tárgyalások induljanak meg a megegyezéses béke érdekében.

Lugano. Velence polgári kiürítése után elhatározták, hogy a várost katonailag védeni fogják.

Hága. A Daily News írja, hogy a román kormány felszólította az entente hatalmakat, hogy vegyenek részt a fegyverszünetre irányuló tárgyalásokban.

Stockholm. Trockij külügyi népbiztos táviratot intézett a katonai és munkás tanácsokhoz, melyben bejeleenti, hogy a fegyverszünet után megkezdik a tárgyalásokat az általános békére vonatkozólag.

Berlin. A Wolff-ügynökség jelenti: Hindenburg és Ludendorff Berlinbe érkeztek, hogy Hertling gróf kancellárral tanácskozzanak.

lomásfőnök levelezőtag közvetlen tapasztalatai alapján vázolta a mostani rendszer súlyos hatásait.

Varjassy Lajos dr. főtitkár többek között két rendkívül fontos ügyet referált. Az ő előadása után tárgyalta a kamara közgyűlése Ausztriával kötött forgalmi és vámszövetségnek, továbbá Németországgal kötött kereskedelmi szerződésnek ügyét. Mindkettőre nézve kimondotta, hogy a jelenlegi bizonytalan gazdasági viszonyokat nem tartja alkalmasaknak arra, hogy a folyó év végén lejáró szerződések hosszabb időre megújíttassanak. Helyesli a kormánynak azt az álláspontját, hogy a magyar-osztrák kiegyezésre két éves provizórium állapíttassék meg és ez a két esztendő használható fel arra, hogy a végleges szerződés megkötessék. A tíz éves időtartamtól, ennél hosszabb terminus érdekében csak az esetben volna szabad eltérni, ha Ausztria a magyar iparra döntő jelentőségű rekompenzációt nyújtana, ilyen rekompenzáció, vagy az önálló vámterület, vagy közbenső vámvonal felállítására lenne. A német kereskedelmi szerződésre vonatkozólag annak az álláspontjának adott kifejezést, hogy a jelenlegi szerződés a kiegyezéshez hasonlóan szintén két évvel hosszabbítottassék meg és ezalatt az idő alatt lézittessék elő egy olyan szerződés, amely a vámunió és a preferenciális vámrendszer mellőzésevel a legtöbb kedvezményű záradék alapján áll.

Ugyancsak az ő referátuma alapján szigorú kritika tárgyává tette a kamara közgyűlése a kormány által az állami költségvetéssel kapcsolatban heterjesztett adójavaslatokat. Különösen rendkívül sérelmesnek tartja a harmadosztályu kereseti adóra kivetett hatvan százalékos hadiadó-pótadót. Ez véleménye szerint megszegése annak az ígéretnek, hogy a harmadosztályu kereseti adó a következő három évben nem változhatik. Egyben kívánatosnak tartotta a kamara, különösen a kereskedő és iparos osztály tehermentesítése érdekében, hogy mielőbb új bányatörvény alkotassék, amely az egyéni cégeként üzött bányavállalatokat harmadosztályu kereseti adó, a részvénytársasági alapon szervezett bányavállalatokat pedig nyilvános számadásra kötelezett vállalati adó alá veti.

Zima Tibor titkár referált az átmenetgazdasági tanács megalakításáról és közölte, hogy e tanácsba az átmenetgazdasági minisztérium vezetője, Földes Béla dr. tagul meghívta Varjassy Lajos dr.-t is, aki a kamarai kerület ér-

dekeit az ülésen képviseli. Az átmenetgazdasági teendők közé tartozik a háborúból hazatérő iparosok és kereskedőkről való gondoskodás is. A kamarai tagok köréből az az indítvány érkezett az elnökséghez, hogy a kamara illeték kulcs emeléssel teremtsen segélyalapot a háborúból visszatérő iparosok számára. A közgyűlés nem tette magáévá ez indítványt, mert nem tartja igazságosnak, hogy egyetlen kereseti osztály érdekében válamennyi osztály teherrel sújtassék. Ellenben kisiparosokból és a kerületbeli ipartestületek vezetőiből álló bizottságot küldött ki e kérdés tanulmányozására és a megjelölt pénzübeli alap előteremtésére.

Ugyancsak ő ismertette a Maros hajózhatóvá tétele céljából megindított alföldi és délvidéki akciót. A közgyűlés utasította az elnökséget, hogy különös súlyt helyezzen e kérdésre Arad és környéke megvédésére. A titkár referálása alapján tudomásul vette a közgyűlés, hogy a kamara eddig több mint egy millió korona háborus segélyt és az erdélyi menekülteknek 160.000 korona ietelepülési segélyt osztott ki, valamint hogy most indul meg a menekült iparosok számára megszavazott állami gépek, szerszámok és anyagok kiosztása. Zima Tibor vázolta Erdély vasutpolitikájának megjavítása érdekében megindult mozgalmat és javaslatára a közgyűlés elhatározta, hogy sürgős felirattal kéri a máriaradna—piski—tövis—brassói második vágány kiépítését.

Bolgár Lajos másodtitkár közölte, hogy a Magyar Vámpolitikai Központ útján a kereskedelmi minisztérium teljes egészében akceptálta az aradi kamarának a vám eljárás új szabályozásáról vonatkozó gyakorlati javaslatait. — A közgyűlés megnyugvással vette tudomásul, hogy a magyar kereskedelmi minisztérium bécsi kirendeltsége a kamara kívánságait újabban fokozottabb mérvben honorálja és a kerületbeli kereskedők, iparosok érdekében gyakran eljár a hadügyminisztériumban. A másodtitkár vázolta a katonai felmentési ügyekkel és az alkalmatlanok ügyeinek elintézésével járó óriási munkát és közölte, hogy a kerületből hány felmentett egyén került revízió alá és hány felmentést szüntettet meg a kormány. Foglalkozott a közgyűlés a kereskedelmi minisztérium kettéváltásának kérdésével és a másodtitkár előadása alapján felír a vasuti és postaminisztérium felállítására érdekében. Nemes Zsigmond dr., Kalmár József és Hoffig Ottó felszólalása után elhatározta a közgyűlés, hogy megkeresi az Országos Rokkant Hadigonozó hivatalt, hogy a hadirokkantak számára a nagyobb városok mellett a városok támogatásával bolgárkertészetet állítson fel. A közgyűlés levelező tagokul Baross Lajos dr.-t és Meer Ármint aradi kereskedőt megválasztotta.

Konrád gőzelmes offenzívája.

Budapest, december 6. (Hivatalos.) A főhadiszállásról jelentik:

Olasz harctér: Az ellenség a Hétközség fensikjában súlyos vereséget szenvedett. Negyediken reggel erős tűzérési előkészítés után, amelyben német útegek is résztvettek. Konrád tábornagy csapatai támadásra törek elő a Melette terület hegyvidéki állással ellen. Hatalmas magasságban épített és gazdagon felszerelt védőberendezkedések támogatták a legnagyobb szívóssággal vezetett védelmet. Magas hó és szigorú hideg megnehezítette az előrejutást. Azonban e támadások gondos előkészítése és az Ausztria-Magyarország valamennyi részéről származó támadók hősiessége minden ellenhatást leküzdött. Tegnapelőtt reggel elesett a Monte Badellecha és a Monte Pondercar. Délben a III. számú császárlövészedrek a Monte Mielán állott. Estefelé átkaroló támadásunkkal megtörtük az olaszok ellenállását. A Meletten az ellenségnek Valstagnából felfelé törekvő erősítéseit a Brentától keletre álló útegeink oldaltűz alá fogták.

Tegnap a reggeli órákban az ellenség elkeseredett küzdelem után elvesztette a Monte Comát és a fozai hátrább fekvő támaszpályát. Délután két órakor a Monte Castellgomberto bátor olasz megszálló csapata, amely 24 óráig feljessen el volt zárva, letette a fegyvert. A Fenzla szakadéktól északra levő egész terület kezünkön van. A nagy véres áldozatokon kívül az olaszok ezen a két napon tizenegyzernél több embert vesztettek foglyokban, továbbá hatvannál több ágyut. Veszteségünk hála ügyes hadvezetéseknak, csekéyek. Zensonnál, ahol hetek óta Piave nyugati partján állunk, december 4-én a valamennyi harctéren kiválóan bevált egervideki hetvenhárom számú gyalogzred győzelmesen állott helyt tulerőben levő csapatok több óráig tartó támadásának. Vezérkar főnöke.

Berlin, december 6. (Hivatalos.) A nagy főhadiszállásról jelentik:

Olasz harctér: Konrad tábornagy hadseregportja által december 4-én a Hétközség ellen kezdett támadás nagy sikereket eredményezett. Osztrák-magyar csapatok a Melette hegységben levő erős olasz állásokat rohammal elfoglalták és azokat többszörös ellentámadásokkal szemben megtartották. A küzdelemben német tüzérség is részt vett. Ezideig tizenegyezer foglyot ejtettünk és hatvan ágyut zsákmányoltunk. Ludendorff. (Miniszterelnökség sajtóosztálya.)

70 vagon, vagy 7000 mázsa.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Bonyolult szállítási ügyletből eredő polgári pert tárgyalt ma az aradi törvényszék Mészáros Dániel táblabíró elnöke mellett. Egy debreceni kereskedő: Geiger Simon és Zelenski Róbert gróf álltak egymással szemközt peres felekként. Geiger a Zelenski ötvenes uradalomtól 1915. év február havában vásárolt 50-60 vagon préselt szalmát, métermázsáját három koronáért. A kereskedő később arra kérte az uradalmat, hogy emeljék feljebb a mennyiséget, adjanak neki több szalmát és fixirozzák a leszállítandó tételeket. Erre az uradalomtól visszairtak Geigernak, hogy kérését részben teljesítik és a jövőben 70 vagon szalmát fognak küldeni.

Geiger Simon mindezek precizirozása után úgy számított, hogy a 70 vagonban 7000 métermázsas szalma lesz. Ugyanis a kereskedő — mint keresetében mondja — nem 70 vagon, hanem 7000 métermázsas szalmát vett az uradalomtól és a szalmát eladta métermázsánként 9 korona 50 fillérért. Geiger a nála tető szalma megrendelésnek nem tudott eleget tenni, mert neki az uradalom csak 5000 métermázsát, vagyis 70 vagonnal szállított. Állítólag 2000 métermázsával kevesebbet kapott, aminél az árdifferencia több mint 13 ezer koronát tesz ki. Ezen kívül kifizetett az uradalomnak 7000 mm. szalmáért 21 ezer koronát, előleget adott kétezer koronát, összesen tehát 23 ezer koronát és Geiger mindezzel szemben csak 13 ezer korona értékű szalmát kapott.

Geiger keresetében azt mondja, hogy az uradalom készített egy összeszámolást és neki visszaküldött 1400 korona néhány fillért, azonban a hiányzó kétezer mázsa szalmára fedezeti vételt eszközölt és ezen a címen a 2000 mm. szalmáért 13 ezer korona különbözetet fizetett. Az uradalomnak a préselés és fuvarozás körüli költségei kitétek 6680 korona körül, ezek szerint ott maradt a 23 ezer koroná-

ból 1950 korona. A kár tehát készpénzben 13 ezer korona, az uradalomnál maradt 1950 korona, ez 15500 korona, azonkívül fedőlemezt, drótot stb. küldött, amiket az uradalom nem használt fel és azok árával együtt összes követelése kitesz 20270 koronát.

Az uradalom jogi képviselője viszont azt mondja, hogy nem 7000 métermázsas, hanem kifejezetten 70 vagon szalmát küldtek Geigernak. A vagonokat a felperes küldte és amilyeneket küldött, olyanokat raktak meg. Az uradalom elszámolt minden nála levő fillérről, használati díjról és az anyagokról és a számitás szerint 1477 korona maradt a Zelenski uradalomnál Geiger javára, amit az uradalom vissza is küldött. Az uradalom képviselője hangoztatta, hogy Geiger nem léphet fel semmiféle követeléssel, az uradalom nem tartozik és kérte a kereset elutasítását.

A bizonyítási eljárás során a bíróság kihallgatta az összes beidézett tanukat, szakértőket és azután tanácskozássra vonult vissza.

Délután öt órakor hirdette ki Mészáros Dániel táblabíró tárgyalási elnök az ítéletet, mely szerint a törvényszék a felperes keresetét elutasította.

Tolvaj-banda az aradi állomáson

(Kifosztották az erdélyi menekülteket.)

Egymásután, hosszú ideje érkeznek feljelentések az aradi rendőrséghez, hogy a vasuton szállított árukból rendszeresen lopnak. A rendőrség minden egyes alkalommal megindította a nyomozást, de eredményt nem tudott elérni. A rendőrség bünyügyi osztálya tehetetlenül állott az egyre szaporodó feljelentésekkel szemben, míg végre most egy névtelen feljelentés a helyes nyomra irányította a rendőrséget.

A napokban névtelen feljelentés érkezett a bünyügyi osztályhoz, amely elmondta, hogy egy vasuti fékező lakásán nagymennyiségű lopott holmi van felhalmozva, amelyek valószínűleg lopásból származnak. Beretz Ferenc rendőr kapitány detektívet küldött a fékező lakására. A detektívek csak a fékező feleségét találták otthon, a vasutas uton van és még mindig nem érkezett haza. A detektívek házkutatást tartottak, amely meglepő és nem várt eredménnyel járt.

A vasutas lakásán finom likőröket, Kvántrot, Triple Secet, konyakot, pompás borokat több láda cukrot, drága fűszereket találtak. Ezenkívül napienyre került sok ezüst evőeszköz, sok ruhanemű, fino női és férfi fehérnemű. Minden elképzelhető holmit találtak a detektívek a vasutas lakásán kezdve a gyufatartótól a kis kézi jegyzőkönyvig. A sok holmit két kocsi rakták a rendőrség emberei és felszállították a városházára, ahol most fogják azokat leltározni. A talált holmik értéke hozzávetőleges becslés szerint meghaladja a három ezer koronát. Beretz kapitány kihallgatta a vasuti fékező feleségét, aki azonban a lakásán talált holmik eredetéről nem tudott felvilágosítást adni.

A bünyügyi osztálynak az a felfogása, hogy az aradi vasuti állomáson szervezett tolvaj-banda garázdálkodik, amely megdézsmálja a vasuton érkezett élelmiszer-szállományokat és főként a finom, drága italokra pályázik. Megállapította a rendőrség, hogy a tolvaj-banda a legzavartalanabban akkor működött, amikor az erdélyi menekültek átvonultak Aradon. A nagy zürzavarban a banda tagjai a szerencsétlen menekültek podgyászait feltörték és értékes holmit loptak el. Erre következett a rendőrség abból a tényből, hogy a vasuti fékező lakásán nagymennyiségű férfi és női ruhát, egész csomagokba gyömöszölt értékes női és férfi finom fehérneműt és ezüst evőeszközöket találtak. A sok holmit bizonyára nem a vasuti fékező egymaga lopta, hanem egy jól szervezett tolvajszövetkezet, amely a fékező lakásán rendezte be raktárát.

A rendőrség a fékezőt még nem hallgatta ki, mert még mindig uton van. Mihelyt hazajön, ki fogják hallgatni s akkor valószínűleg le fogja leplezni a rendőrség az egész bünyözvetkezetet.

A vasuton történt lopások azonban még mindig nem szüntek meg, ami azt bizonyítja, hogy a tolvaj-banda még mindig biztonságban érzi magát és rendszeresen folytatja munkáját. A mai napon is több feljelentés érkezett a bünyügyi osztályhoz, amelyek szerint a tegnapi nap folyamán egy láda konyakot, egy láda benzint, két láda hadiszappant és egy zsák nyerscukrot loptak el. A rendőrség ezekben az esetekben is megindította a nyomozást, amely az eddigi adatok szerint azt látszik igazolni, hogy az a tolvaj-szövetkezet működik, amelynek a vasuti fékező is egyik tagja.

KÖZGAZDASÁG.

Emelkedik a koronajáradék.

(Telefon.) Budapestről telefonálja tudósítónk: A magánforgalom irányzata állandóan lanyha volt, még a béke-értékek iránt sem nyilvánult érdeklődés. Jellemző tünet volt a vevők hiánya úgy, hogy kis forgalom keretében is minden eladás az áriolyamok lemorzsolódását mozdította elő. Az új értékek átlag 20—30 koronával estek, sőt a Fabank 50 koronával gyengült. A korlát-értékekben sem volt vevő és kevés eladás mellett sikerült állandóan leszorítani az árfolyamokat. A Spódium-részvényt 10 százalékos meghaladó árhanyatlás miatt a régi megállapodás értelmében kizárták a forgalomból. Egyedüli kivétel az általános lanyhaságban a Korona-járadék volt, amelynek árfolyama 83.9-ig emelkedett.

Magyar Hitel 1224—1200, Osztrák Hitel 880—855, Fabank 880—879, Agrár 922—902, Hazai 582—584, Kereskedelmi bank 5600, Magyar bank 845—820, Konkordia 765—720, Rimamurányi 1222—1002, Salgótarjáni 1050—1015, Ganz 4000, Fegyver-gyár 860—870, Nasici 2940, Osztrák máv. 998—990, Adria 1790—1810, Atlantika 1490—1505.

— Az Osztrák-Magyar Bank rendkívüli közgyűlése. Az Osztrák-Magyar Bank december hó 19-én, szerdán délelőtt 11 órakor a bécsi „Konzerthaus” nagytermében közgyűlésének rendkívüli ülését tartja.

Az új és használt zsákok fogalombahozatala tárgyában kiadott rendelet értelmében a jutából, pamutból, kenderből, lenből, papirból stb. készült új vagy használt zsákokat, illetve az azokból meglevő készleteket tudvalevően be kell jelenteni. Az első bejelentést az október 15-iki állapot szerint kellett megtenni, a további bejelentés a november 30-iki állapot szerint történik és pedig olyan formában, hogy a bejelentést december 10-ig kell teljesíteni. Szükséges, hogy ezt a bejelentési időpontot szem előtt tartásuk az érdekeltek, nehogy megtörténjenek az, hogy a zsákok eltítkolása miatt esetleg eljárást indítsanak olyanok ellen is, akiknek nem volt szándékában, hogy a zsákkészleteket elvonják a bejelentés elől.

— Az állami gépek szétosztása az erdélyi menekültek között a legrövidebb időn belül megkezdődik. A kereskedelemügyi miniszter erre vonatkozólag részletes leiratot intézett Széll József kormánybiztoshoz.

— Horribilis földbérleti árak. Ujvidekről jelentik: A város bérbeadott 25 hold földet, félholdas parcellákban, hatévi bérleti szerződéssel. A huszonöt hold városi bérföldnek eddigi bérleti összege összesen 3950 korona volt, ma pedig 20.500 koronát eredményezett. Egy félholdas parcella legkisebb bérösszege 161 korona, a legmagasabb bérösszeg 811 korona volt a mai árverésen az emeletti parcella pedig 805 korona árat ért el.

Hazátlan csángók Aradon.

(Nyole napja fütetlen kocsiban.)

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

A vöröskereszt hadikonyhájában újra tüzet raktak ma délután. Azok a nemesszívű uriaszonyok, akik nyole hónapon keresztül önfeláldozó buzgósággal látták el a menekülők ezreit, újra munkához láthatnak. Barabás Béla főispán ugyanis a mai napon táviratot kapott, melyben a belügyminiszter tudta, hogy délután négy órakor bukovinai „menekülők” vonata érkezik Aradra. A hír érthető konsternációt keltett. A fegyverszünet ideje alatt nehéz volt elképzelni egy orosz offenzívát, viszont a hír, hogy — menekülők érkeznek, kétségtelesen izgatottságot keltett.

A hír csakugyan nem bizonyult valósnak, Szó sem volt menekülőkről. A vasuti kocsikon ugyan otthontalan szegény emberek érkeztek, de mégsem menekülők.

Némi késéssel érkezett meg a szomorú vonat. Háromszáz szerencsétlent hozott, akik között sok volt a didergő, éhes gyermek. A vöröskereszt hölgyei közül Vásárhelyi Janka vezetésével Szemere Kálmánné és leánya várták őket. Nehéz volt addig szóba állani az érkezettekkel, míg a meleg feketekávét meg nem itták a kolbász adagokat át nem vették.

Aztán csoportokba verődve tárgyalták szánivaló sorsukat:

— Nyole napja vagyunk uton uram szolt egyik óshaju bukovinai, a legúszább magyarsággal.

— Honnan jönnek?

— Mi Hadikfalváról, de vannak itt Istensegíts-ről s a többi magyar falukból is.

— Miért menekülnek?

— Nem menekülünk mi, hanem = települünk. Az idén már az ötödik helyre. Augusztus óta nincs otthonunk. Akkor üzött ki bennünket az orosz offenzíva. Azóta hontalanul vándorlunk. Először a front mögötti magyar falukba vittek bennünket, onnan azonban csakhamar elszállítottak az „olajok” közé.

— Ott meddig voltak?

— Két hónapig, de nagy keservesen. Hiába, nem fér össze a tűz a vízzel. A békétlenségek mián aztán újra máshová szállítottak bennünket.

— Hadikfalvára nem mehettek vissza?

— A magyar csángó faluk teljesen elpusztultak. Az orosz mindmáig lótte, hamvasztotta azokat. Eleinte kaptunk is biztatást, hogy majd felépítik azt nekünk mint éjszak Magyarországon tették. De hozzáfogni sem lehetett. Az orosz miatt. A különböző helyeken iskolákban tanyáztunk, de bizony nem mindnyájan fértünk el. Jutott hát közülünk a szabad ég alá is. A mig nyár volt, jó takaró volt az ég is, de most, hogy beállottak a hideg idők, gondoskodni kellett rólunk, otthontalan emberekről. Azon a vidéken nem volt hová mennünk. Így pakkoltak össze bennünket s küldtek Dévára. Nagy nehézségek között értünk ideig. Azt hittük soha se jövünk. már ki a hegyek közül. Déván azonban azt mondták, hogy már ott sincs elég hely. Megtelt azokkal, akik hamarabb indultak el, mint mi. Sirtunk, midőn tudtukra adták, hogy Déváról is menni kell tovább... meddig?... nem is tudjuk!

— Ugy tudjuk, hogy a magyar alföldre mennek, Szolnokra. Ott bizonyjal jó dolguk lesz.

— Adja Isten, mert kérem, sokat szenvedtünk az uton, különösen az asszonyok és a

gyermek. Borzasztó hidegek vannak éjszaka. Ezekben a fütetlen teherkocsikban csaknem megfagytak a gyerekek. Az asszonyok levették magukról minden meleg ruhát, hogy a gyerekeket takargassák azokkal. Miért nem adtak fűthető személykocsikat nekünk most, midőn nem kellett menekülésszerűen sietni az elszállításunkkal, igazán nem tudom. Vagy legálább ne vártak volna velünk egészen addig, míg beállnak a fagyos napok.

A panasznak méltatlankodó beszéde folyt az öreg bukovinai magyar ajkáról s mi nem tudtunk neki vigasztaló szavakat mondani.

Szerbül szónokló főispán.

(Idegen nyelv egy magyar város közgyűlésén.)

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Steuer György dr. Torontálvármegye új főispánja igen agilisán és közvetlenül érdeklődik törvényhatóságának és a területén fekvő önkormányzati közületeknek közigazgatása iránt. Érdeklődése amnyira terjed, hogy megjelenik a rendezett tanácsu városok képviselőtestületi ülésén is, holott az ezeken való megjelenésre törvény nem kötelez, de számára viszont semmiféle szerepet sem biztosít. Ez azonban amennyiben a főispán a maga megjelenését vendégjogra alapítja, kizárólag a városok és a főispán dolga, amihez eszünkbe se jutna hozzászólni, ha ezek a látogatások nem öntenének rendszerint hivatalos jelteget s ha ezzel kapcsolatban nem támadnának olyan incidensek, amelyek közérdekű voltuknál fogva, a jogos kritikát nem provokálják. Egy ilyen incidens történt legutóbb ismét Nagybecskerek város képviselőtestületének tartott közgyűlésén, amelyen megjelent Steuer főispán az elnöklő polgármester Persisics Zoltán dr hivatalosan üdvözölte, mire a főispán hosszabb beszédben válaszolt. A főispán beszéde után a polgármester áttért a napirendre és a főispán jelenlétében letárgyalták az egész tárgysorozatot, amelynek lepergetése után szólásra emelkedett Gardinovacski Milán képviselőtestületi tag és a város szerb nemzetiségű lakossága nevében szerb nyelven üdvözölte a főispánt a képviselőtestületi közgyűlésen való megjelenése alkalmából. Erre az üdvözlésre újból felállt a főispán és a maga részéről is szerb nyelven köszönte meg az üdvözlést, amelyben a személye iránt megnyilvánuló bizalom örvendetes megnyilvánulását látja. Ezután a polgármester a közgyűlést berekesztette.

A két szerb nyelvű felszólalás szövege nem áll rendelkezésünkre, de nézetünk szerint a két beszéd tartalma előttünk egészen közömbös lehet. Ami azonban nem lehet előttünk közömbös, ez az, hogy a magyar államhatalomnak torontálvármegyei exponense szerb nyelven tart beszédet egy magyar város képviselőtestületi közgyűlésén és még hozzá olyan időben, amikor a dél-szláv agitáció pedig az északi vármegyék egy részét akarja Magyarországra áragadni. Ha a központi kormányhatalom képviselői személyes népszerűségük öregbítése kedvéért ily módon reprezentálnak a nemzetiséglakta területeken, akkor kárhavész Apponyi Albert grófnak a felekezethiskolák államosítására irányuló törekvése és Ugron Gábornak a határszéli közigazgatás reform-

jára irányuló minden, a magyar nemzet és magyar faj szupremáciájának biztosítását célzó tervezete, mert ime egyik-másik főispán épp annak ellenkezőjét cselekszi, mint a mit a kormány tagjai intencionálnak és a mit a nemzet a kormánytól határozottan meg is követelhet.

A nemzetközi érintkezésben a mostani háboru bekövetkeztéig a nyelvhasználat tekintetében igen szokásban volt annyi kurtozia, hogy idegen államhatalmak nálunk megjelent képviselői kedvéért nem egyszer a magyar kormány tagjai is a magyar nyelven megkezdett szónoklatot vagy pohárköszöntőt az idegen államhatalom képviselői kedvéért azon a nyelven folytatták, amely a vendégül megjelent idegen állampolgárok állammalve volt. A nemzetközi udvariasságnak ilyen ténye ellen nem is jutott sem nekünk, sem másnak soha eszébe kifogást emelni. Az ellen azonban óvást emelünk, hogy a magyar államhatalom egyik hivatalos képviselője magyar önkormányzati közület nyilvános közgyűlésén, akár hivatalos, akár nem hivatalos formában olyan nyelven tartson beszédet, amely nem hivatalos nyelve az államnak, mert ilyen udvariasságnak, főleg a jelenlegi viszonyok között, semmiképpen sincs helye, sőt normális viszonyok között is teljes joggal kifogásolható. Ha ilyesmi előfordulhat, ne ütközzünk meg azon, hogy Magyarország ezeréves földjét a nyelvhatárookra való hivatkozással orvul támadó ellenség a maga számára meri igényelni.

Elvesztették az angolok a cambraei csatát.

Berlin, december 6. A nagy főhadiszállás jelenti: Nyugati haderő: Ruonrech trónörökös hadserege. A flandriai hadszíntéren a tüzérségi tevékenység este teljesen fokozódott. Noeuveltől délre és délnyugatra megrohantak csapataink angol árkokat és mélyen a Bapau-méből Cambraiba vezető országuton teli területre törtek be. Az ellenség legutóbbi támadásaink sikerének hatása és az északra és keletről ható állandó nyomás alatt kiűrtette a Noeuve és Marcoing között levő legelső állásokat és Flesquerestől keletre és északra eső magaslatokra vonult vissza. A nyomon követett üldözésben Graincourt Anneux Cantaing Noyelles falvakat és a Marcoingtól északra eső erdős magaslatokat elfoglaltuk. Vonalainkat tíz kilométernyi szélességben, négy kilométer mélységigre előretoltuk. Az ellenség visszavonulásában, a meenyire ideje megengedte, a helységeket felgyújtotta és szétrombolta. Az ezen falvak romjai és az e rombolás hosszú uton keresztül a francia földön emlékeztető nyomai maradtak a Cambraei áttörési csatának, amelyet az angolok oly sok reménységgel kézdtek meg és amely rájuk nézve oly veszteségteljes vereséggel végződött. A veszteségek, amelyeket a legutóbbi napokban, különösen a Bourlon erdőben szenvedett, rendkívül nagyok. A Cambraei ütközetekben ejtett foglyok száma több mint kilencezere, az ágyuk száma egyszáznegyvenegyre és a géppuskáké kétszázötvenhátra emelkedett.

A nemzet trónörökös hadserege. Az Aillette mentén, a Champagne egyes részeiben és a Maas keleti partján időnként fokozódott a tüzevékenység. Juvinourtól keletre rohamcsapataink francia árkok ellen intézett jól sikerült előretöréssel nagy számú foglyot ejtettek. Tegnap légi harcban és a földről való lelővés következtében tízenyolc ellenséges légi járművet lőttek le. Repülőink a Calais-i kikötő, valamint London, Suerneest, Gravesend-et Eutbamt, Doveri és Margatei bombázták. Nagy és számos tűz jelezte a natást.

A MOZI.

* A mozilroda hírei. Ne legyenek más Isteneid. (Bassermann film I. az Urániában.) Az alakítás legnagyobb művésze Bassermann, aki a mai képen egy férfit játszik, egy művészt, aki előtt csak két út áll, vagy odadobni magát az élet esábitó örömeinek, vagy élni és meghalni a művészetért. Bassermann nagy tudása ért ahhoz, hogy teljesen lebilincselje a maga részére a nézőt. Amikor lelkében az örök emberi érzés és a művészi becsvágy vív duló esatákat: A művész akkor ragyogóan szépen festi meg az érzelmek valóságát. És amilyen értékes és nagy a művész alakítása, olyan nagyszerűen van megrendezve a film, melyről a legelőkelőbb német napilapok egyhanguan megállapították, hogy művészi szempontból a műfilmek elérhetetlen magasságát jelenti *Raskolnikow*, (Bűn és bűnhődés.) Dostojewsky örökszép regénye, amely filmen feldolgozva diadallal járja be a művelt világot, legközelebb az Urániában. A film érdekességét emeli, hogy benne R. Tóth József, egy aradi vonatkozású színész játszik egy jelentős szerepet.

Henny Porten-vigjáték az Apollóban. Pénteken mutatja be az Apolló színház „A napnyugati hercegnő” című négy felvonásos vigjátékot. A grandiózus vigjáték kápráztató műhelyében ragyogóan érvényesül Henny Porten szépsége. Egy vidám epizódokkal tarkított

szerelemi regényből készült a darab esolekménye. Henny Porten szerepében egy pompázó, felsőséges nő, aki már 116 kérdjét utasította el különböző ürügyek alatt, annyira, hogy a visszautasított kérők már klubot alapítanak, ahol elhatározták, hogy megboszulják magukat a gögös Ethel Vandergoldon. A boszu tárgya az, hogy egy tehetséges, de züllött színészt ellátanak megfelelő pénzzel, egy európai herceg szerepét játszatják el vele és ennek a színészhercegnek el kell jegyeznie Ethelt. Hosszas bonyodalmak után a színésznek sikerül teljes mértékben meghódítani Ethel szívét, de a bübajos nő őt is behálózta. A visszautasított kérők ekkor leleplezik a színész-herceget, azonban ezzel nem tudják megakadályozni azt, hogy el ne vegye Ethelt.

NEMZETI SZINHÁZ.

A. Bérlet. A. Bérlet
Aradon, 1917. évi december 7-én, pénteken
Lengyelvör.
Operetta 3 felvonásban.
Kezdete este fél 8 órakor.

A szerkesztésért felel:
STAUBER JÓZSEF.

NYILTÉR.

Az ezen rovat alatt közöltékért nem vállalunk felelősséget.

Csak Gyöngyvirág, Ibolya, Orgona és Eau de Fleurs illatokat

használjunk

a Dunántúli Gazdasági Szeszgyárosok Szeszfinomító Részvénytársaság, Nagykanizsa gyármányából, mert

felülmul minden külföldi gyármányt. 1981

Képviselet: **Erényi Tivadar, Arad, Deák Ferenc utca 39. Telefon 11-48. sz.**

Használt ólom
megvételre kerestetik.

28736—1917. kh.

HIRDETMÉNY.

A m. kir. miniszteriumnak a gyertyakészletek bejelentése, zár alá vétele és közszükségleti célokra igénybevétele, valamint a gyertya elszállításához szükséges igazolványok és a gyertyákért kővelhető legmagasabb ár megállapítása tárgyában kelt 3850—917. M. E. számú rendeletét a következőkben teszem közzhírré:

Bejelentésre kötelezettek a gyertya gyártásával foglalkozó vállalatok és mindazok, akiknek birtokában (őrizetében) 100 kg. vagy annál nagyobb súlyu gyertyakészlet van.

Bejelentés alá esik a bejelentésre kötelezett birtokában álló akár saját, akár idegen helyiségben őrzött minden gyertyakészlet, a viasz és ceresingyertyák kivételével, tekintet nélkül a gyertyának belföldi vagy külföldi eredetére.

A bejelentésre kötelezettek kötelesek készleteiket 1917. évi november hó 10-ik napján volt állapot szerint bejelenteni.

A bejelentéseket az Olaj- és Zsiradékügyi bizottság országos pest, V., Sas-utca 20. szám) címeire kell beküldeni.

A gyertya gyártásával foglalkozó vállalatok birtokában levő mindazok a gyertyakészletek, a

melyek bejelentendők, a jelen rendelet erejénél fogva zár alá vétetnek.

A gyertya gyártásával foglalkozó vállalat gyertyáért készpénzfizetési engedély nélkül, vevő vasut(hajó)állomására bementesen feladva 100 kg. csomagolt vagy nemcsomagolt súly után ládával együtt 280 koronánál nagyobb összeget nem követelhet.

Kicsinyben árusító kereskedők: egy tizenhatod kg. súlyu gyertyáért darabonként (8 drb súlyu 500 gramm) 22 fillérenél; egy harmincketted kg. súlyu gyertyáért (16 drb súlyu 500 gramm) 11 fillérenél; egy hatvanad kg. súlyu gyertyáért darabonként

(30 drb súlyu 500 gramm) 6 fillérenél nagyobb árat nem követelhetnek.

Oly gyertya, amelynek súlya nem felel meg az előbbi pontban felsorolt súlynak, csakis súly szerint adható el és az ilyen gyertyáért kilogrammonként legfeljebb 3 korona 50 fillér követelhető.

Aki a jelen rendeletet vagy az annak alapján tett hatósági rendelkezést megszegi, kihágást követ el és hat hónapig terjedhető elzárással és kétezer koronáig terjedhető pénzbüntetéssel büntetendő.

Arad, 1917. november hó 21.
Greén, főkapitány.

Mesés szép lesz az a hölgy,

aki az

IBOLYA DORÉ CRÉMET

használja. Az arcot vakító fehérre varázsolja és eltünteti mindenféle arctisztatlanságot. **Ara egy tégelynek 2—K.**

Ibolya Doré szappan 4 kor., Ibolya Doré tej 2 K — fill. Ibolya Doré hölgypor 2 K — fill.

Tyukszem ellen

a leghatásosabb szer az

Anagalin.

Ara 1 korona.

Kellemes ízű limonádét

mindenkül otthon készíthet 1 adag **CITRAS-sal.**

Ara 20 fillér.

Fenti szerek kaphatók a kizárólagos készítőnél:

Hajós Arpád gyógyszerertárában

Arad, Andrassy-tér 22. szám.

A szépségápolás titka a felhasznált szápitószeres helyes megválasztásában rejlik!

Rozsnyay kitűnő Serail arc-szépítő különlegességei

mind kipróbált jó hatású készítmények, amelyet bárki bizalommal használhat.

Rozsnyay Serail arc-encse Kis tégely 1:50 kor., Nagy tégely 2:50 k.

Rozsnyay Serail crémje nappali használatra. Egy tégely ára 3 korona 50 fillér.

Rozsnyay Serail szappan. Egy darab 7 kor. — fill.

Rozsnyay Serail Arcpora. Lehelet finomságu. Crém, fehér, rózsás és teázsi- nekben. Egy dob. ára 4 korona.

Kiváló finom illatszerek. Gyöngyvirág, Ibolya, lósal, orgona, pirosa rózsa, Serail. Uvegje 6 kor. 50 fillér.

Kapható a készítőnél: **1845**

Rozsnyay Mátyás gyógyszerertárában Arad, Szabadság-tér.

UJARADON eladó új ház

előnyös feltételek mellett
egy modern négyosztós 8305

kitűnő melléképületekkel és egy
uri bérház
baromfi és gazdasági udvarral, nagy
veteményes kert és gyümölcsösökkel.
Ujarad, Dengl József-utca 1. szám.

970—1917. g. sz.

ÁRVERÉSI HIRDETMÉNY.

Arad sz. kir. város gazdasági
széke az eddig Maccsik Illés
által bérelt Gellindülő 866. számú
4 holdas 472 négyszögölnyi, a
Gellindülőbeli 877. számú 7 hold
1055 négyszögölnyi és a Gellin-
dülőbeli 822. számú 14 hold 119
négyszögölnyi parcella bérbe-
adása ráint folyó év december
hó 10-én délelőtt 10 órakor a
városháza emeletén lévő gazda-
sági hivatalban árverés tart.

Kikiáltási ár: A Gellindülőbeli
866. számú parcellánál évenként
és holdankint 100 korona, a 877.
számú parcellánál 89 korona és a
822. számú parcellánál 85 korona.
kén 4 korona készpénzben.

Az árverésen részt lehet venni
szóbeli és írásbeli ajánlatokkal.

Az írásbeli ajánlatok lezárta
a szóbeli árverés megkezdése
előtt nyújtandók be és csak akkor
vételnek figyelembe, ha azokhoz
a bánatpénzre a városi pénz-
tárba történt befizetését igazoló
letéti jegy mellékelve van s ha az
ajánlatot tevő kijelenti, hogy az
árverési felteteleket ismeri és el-
fogadja.

Az árverési feltetelek a gazda-
sági tanácsnok urnán az árverést
megelőzőleg is megtekinthetők.

Arad sz. kir. város gazdasági
székének 1917. évi november hó
26-án tartott üléséből.

A gazdasági szék.

22—1917. szám.

Arverési hirdetmény.

Aradkövi község volt urbéreseinek tulajdonát képező erdő és
evvel összefüggő hegyi legelőin gyakorolható vadászati jog 1917. évi
december hó 16-án d. e. 9 órakor Aradkövi község-házánál megtar-
tandó nyilvános árverésen 1918 évi január hó 1-től számítva (évre)
a legtöbbet ígérőknek haszonbérbe fog adatni.

Kikiáltási ára 300 korona.

A kikiáltási ár 10%-a a bánatpénzül árverezni óhajtok által le-
teendő.

Az árverés körül felmerülő minden írás és bélyeg a legtöbbet
ígért bérlő által fedezendő.

Utóajánlatok nem fogadtnak el.

Aradkövi, 1917. évi december hó 6.

8323

A volt urbéresek elnöke.

Önkéntes árverés.

Néhai Justh Gyula tornyai (Csanádm.) gazda-
ságában bérbeadás folytán fölöslegessé vált gaz-
dasági eszközök u. m.: eséplőgép, aratógépek,
vetőgépek, rosták, triőrök, ekék, szekerek, kocsik,
hámok, szerszámfák, manilla, dohányzsineg, ku-
kák, morzsológó, szeeskavágó, rénavágó stb. stb.
**december hó 8-án délelőtt 9 órakor, ese-
leg folytatólag 9-én Tornyán önkéntes árveré-
sen eladatnak. E özetes értesítés esetén érlek-
lődotket 8-án reggel 8 órakor a battonyai állo-
máson kocsi várja. Ökrök és csók az árve-
rést megelőzőleg is ugyanott szabadkézből el-
adatnak.**

8098

Használt ólom megvételeire kerestetik.

26076—1917. kh.

26076—1917. kh.

HIRDETMÉNY.

A m. kir. honvédelmi minisz-
ter ur 19853—1917. sz. alatt kelt
s az ajtóveretek kicserélésének
vezetésére felállított „Kilincshi-
vata”-ról szóló rendeletét a kö-
vetkezőkben teszem közzé:

Az 1917. évi február hó 23-ról
3793—eln. 20. k. 1917. szám alatt
kiadot rendeletet hadicélokra
igénybevett ajtóveretek kicseré-
lésének vezetésére és ezzel kap-
csolatos egyéb ügyek ellátására
külön hivatal állítatik fel.

A hivatal címe: A m. kir. hon-
védelmi minisztérium kilincshi-
vatala, röviden: Kilincshivatal.

A hivatal az 1915. évi 4611—
eln. 20. b. 1915. számú honvédel-
mi miniszteri rendelettel felállít-
ott Központi fémrekbiztos bi-
zottság elnörsége alatt működik,
amely az ügykörére nézve a bel-
ügyminiszter képviselőjével és a
hivatal elnökével egészítették ki.

A hivatal ügykörébe tartozik:
1. Pótkeretek gyártásával össze-
függő műszaki kérdések, az anyag
beszerzésére, gép és munkaerő
beszerzésére vonatkozó ügyek
tárgyalása. 2. Szállítási szerző-
dések megkötése. 3. A pótkere-
tek átvétele, raktározása és el-
osztása. 4. A veretek le- és el-
szerelésének ellenőrzésével ösz-
szefüggő ügyek és az ehhez szük-
séges adatgyűjtés. 5. A leszerelt
vereteknek a Magyar szent ko-
rona országainak fémközpontja
r. t.-nak való átadása. 6. A pótkere-
tekért és a szerelésért járó ke-
reseti összegek utalványozása és
a birtokosok által leszerelt vere-
tek térítésének utalványozása.

A hivatal elnöke a jelen ren-
delet 4. pontjában említett hatás-
körében a városi és községi ha-
tóságokhoz közvetlenül intézhet
rendeleteket.

Ez a rendelet kihirdetésének
napján lép életbe. Hatálya terjed
a magyar szent korona országai-
nak egész területére.

Arad, 1917. október hó 19.

Greén, főkapitány.

Magyar gyógyborok

Kitűnő minőségű hegyaljai fehér
édes borral készítve.

Vasas chinabor. Elsőrangú minőségű, vérképző
gyógybor, vérszegények, láb-
badozók, sápkóros gyermekek részére kiváló erősítő szer. Benne
a chinin- és vas nagy gyógyereje kiválóan érvényesül. Kis
palack ára: 4 korona — fülér.

Condurongó bor. Kiváló gyomorerosztó szer,
finom fűszeres ízű, zson-
gító, a gyomorra és belekre jótékony hatást gyakorló gyógybor.
Gyomorbetegek részére és ott, ahol a condurongó kéreg ja-
valva van. Egy palack ára: 4 korona.

Pepsin bor. Egyesíti a pepszin és a sósav jó tulaj-
donságait és kiválóan alkalmas a most
nehezen beszerezhető Acidol pepszin helyettesítésére. Gyenge
emésztésnél igen ajánlható. Egy palack ára: 4 kor. 60 iller.

Kapható a készítőnél:

1945

Rozsnyay Mátyás gyógy-
szertárában Arad, Szabadsag-tér.

Fehér, száraz

házi szappant

nagyobb mennyiséget vásárol

Hajós Árpád gyógyszerháza

Arad, Andrásy-tér 22. sz.

Katonáknak

fontos tudni, hogy

ruha etük

kiirtására legjobb szer a PETRIS
lolyadék, ára 2 kor. és HADAR
hintőpor, ára 2 kor.

Szőrvesztő-

Depillor.

E kitűnő, a maga nemében pá-
ratlan szerrel minden alkalmat-
lan szőrej aró, nyak vagy karok-
ról, stb. minden fájdalom né-
küli pár perc alatt okvetlen el-
távolítható. Ára utasításra! 1 kor.

Fenti szerek kaphatók a kizárólagos készítőnél:

Hajós Árpád gyógyszerháza

Arad, Andrásy-tér 22. szám.

Apró hirdetések.

Tudnivaló az apróhirdetésekről:

Az apróhirdetések díját az alábbiak szerint számítjuk.
Minden szó hirdetés ára 20 fillér. Vastagabb betűkkel 40 fillér.
A vastagabb betűkkel kívánt szavakat aláhúzással kell jelezni.
A legkisebb hirdetés ára 10 szög 2 korona.
Az apróhirdetéseket előre kell fizetni. Hirdetéseket délután 1/2 óráig vehetik fel.
A kiadóhivatal fenntartja magának a jogot, hogy az olyan apróhirdetés szövegét, amelyik tartalmánál fogva eredeti alakjában nem közölhető, megváltoztassa.

Levelezés.

„Sz. vevődy-n”
Jellegére levél van a kiadóban. 8335

„Hátsó levelek”
Jellegű hirdetés. Kérünk még kettő koronát.

Alkalmazást keres.

Fizetel
Uruló, ruházatos ajánlások hárszegőknök. Juhász Olga. Sz. m. k. 8267

Alkalmazást nyer.

Keresetek
azonnali vagy január elsején belépésre nagyobb gazdaságba, szerény igényű, hadmentes, lak. kocsis. Pályázók jelentkezhetnek naponta déli 1 órakor Salacz Gyula-utca 5/a alatt. 8326

3-4 középiskolás
végzett fiú, ki néme új és romlott beosztás, kereskedő tanulónak felvételt a Jankovits József főzser, csomaga üzletében, Buros Bóni-tér 16. 8317

Alsó
Grätschatterin zu meine Frau suchgebi d. les fräi l. in d. r. o. s. W. itve, die auch im häu. icken mithilt; O fert mit Altersamabe, Fotografr., Gehaltsansprüchen erbeten: Hans Kienitz biachöftlicher Gut verwalter Komp. 8329

Egy
mindenes keresetek. Andrassy-tér 3. aló 48 sz. 8328

Keresek
egy 6 éves fiú mellé, kizárólag német-ajkú nevelőnő, leg. leg. azonnalra. Bolyos Odonó. Bathány-u 3/a. 8191

Gyakorlott gyorstíró.
Állandó alkalmazást nyer az Aradi Közlöny szerkesztőségében. Jelentkezni lehet délután 5-7 óra között. 9000

Nyomdász-tanulónak
felvételt két fiú, kik a 14. évet beöltöztek és legalább 6 osztályt végeztek. Bővebbet a kiadóhivatalban.

Lakást keres.

Bateresett
lakás 2 szoba vagy 1 szoba előszobával, udvar és kert használattal, lehetőleg elhelyezkedés, tisztos és szép körülmény. Jelentkezést kérünk telefon 996 8332

Vétel és eladás.

Egy új gramofon
41 drb. lemezzel, eladó. Bővebbet Buros Béni-tér 25. sz. 8320

Házasság
de jókarban levő szongorát keresek megvételre. Ajánlatok Havas Adolfin, Hosszú-tó, cím a kérelem. 8322

Fizetés
női fehérnemű, bu or, felsőruhák, ágytoll, eladó. Megtekinthető Teleky-u. 24. jobb lépcső, szombat és vasárnap 8319

Jó karban levő
viamentes ponyva, eladó. Gróf Tisza István-ut 28. 8384

Egy szilvatermesztés.
esetleg darabonként és egy hárszegőhátbor, eladó. Bővebbet Weisz Róza ka lepöllet, Deák Ferenc-utca 9. 8330

Eladó
egy 70-es Kirschner szalag fűrés és egy 3 1/2 lóerős Bergmann motor Hunvária fa-tap vállalatnál Kalvin János u. 50. 8331

Egy kredenc.
trümfő és ebédőasztal, eladó. Dezső-utca 2-ik 2/d. 8336

Karácsonyi zenészbürok.
Kb 60 korona értékű hangszery 8 koronáért kapható Deák Béla könyvtár-kedvesében, Forray-utca. Telefon 902 7411

Hegymagot
mákió órák, valamint petrezselyem és egyéb magvakat, ugyancsak edes nemes te-magot, melyek csiraképeségért, fajtisztaságáért felelősséget vállalunk, leköltés nap: áron s állítunk. Természetes maximális áron adunk el. Aradfalvi Mezőgazdasági Műhely 6:1

Eladó
egy nyitott kocs. Megtekinthető Asztalos Sándor-u 5. sz. Viszterelő útlátban. 8159

Házassági elv.
megvételre keresetek. Bővebbet a kiadóhivatalban. 7892

34 drb.
ötvenéves sültő, 57 drb. 7 hónapos fehér szőrű manó, ca. f. a. m. eladó. Felvilágosítást ad a déli val uradalom. Aidófalva, u. p. Bore-seba. 8293

Két fehér ló.
egy nyitott háló, egy batár kocs és egy prados szersz. m. ét ló a val, eladó. Bővebbet Bokor szállónál, Andrassy-tér 8. sz. 8295

Új szék
párnázott ülészekkel, nagy u keveset használva, eladó Om a kiadóban. 8296

Ferit lebernes 8 00
eladó. Teleky-utca 24. 16-d-ant jobbra.

Ingatlan.

Két jót ló adó-terés ház
eladó. Érték: 1000. Lapu-ka Demeterné, Arad-Sz. ga, Pecska-ut 6. 8324

Különbéle.

Apróhirdetések
az „Aradi Közlöny” részére felvételnek a Mezőgazdasági rovatban. Deák Ferenc- u. Barna Béla hirdetői és hírtapiróda-játlan Zrínyi- u. és a Kossuth-utca paprusolatban.

Gyógyászat.

Heha Vassz orvosnő.
Súlyos szor vérzegényesség, sápkór, szédülés, a vérszegényességű eredő ideg-bajok, étvágytalanság, gyomorbanfáradtság, láz, általános gyengeség ellen. Paratlan vérképző és vérjavító hiszton óvezser malárikus fertőzések és minden fertőzőből eredő meg-betegedés ellen ugy felelő-teknek, mint gyermekeknek. Ára 5.- kor. Heha gyógyászatár. Földes gyógyászatár. 12

Asz angel
fájdalomcsillapító Benzue balsamot teljesen pótolja a Heha-Földes-fele fájdalomcsillapító balsam, teljesen azonos összetételű, mint a Benzue liniment. Ára 2 korona. Földes gyógyászatár. Heha gyógy-szertár. 12

Asz Anusci
aranyer-kupokai mindentelen pótolják a Haemoroidal-kupok, azonos összetételű a jó ylaa hatású is teljesen azonos, ára 4 korona. Földes gyógyászatár, Heha gyógy-szertár Arad. 12

Ruh és viskotegecs
elleni fehér kenőcs kapható egyedül Ferenc-téri Vajdita-gyógyászatban. Kis légegy 2 korona, nagy légegy 8 korona 50 fillér. 6171

Bátyafalván szatócs-üzlet

(régbben Batucza) 50 éve fennálló korlátlan italmérés, dohánytözsde, ház és melléképületek, 2 szilvákert, 6 hold szántóföld, betegség miatt eladó.

Megjegyzem, hogy a községben kőbánya van, ahol 100-150 ember dolgozik és vasuti állomás és postahivatal van. Bővebbet Róth Jakab, Bátýafalva, Aradm. 8333

26998—1917. kh. HIRDETMÉNY.

A m. kir. miniszteriumnak a gubacsért követelhető legmagasabb ár megállapítása tárgyában kelt 3967—1917. M. E. sz. rendeletét a következőkben teszem közhirrre:

A gubacsért az 1,353—1917. M. E. szám alatt kiadott rendelethez csatolt jegyzék C) pontja szerint követelhető legmagasabb árak helyébe az 1917 évi október hó 22. napjától kezdve az alább megsza-bott legmagasabb árak léteznek:
A magyar szent korona országainak területéről származó árú (kivéve Modrus, Rieka és Likakrbava megyéket) 100 kg.-ként I. rendű 70 kor., II. r. 56 kor., III. r. 42 kor. Modrus, Rieka és Likakrbava megyékből, valamint külföldről származó árú 100 kg.-ként I. r. (A) kor., II. f. 47 kor., III. r. 38 kor. na.

Azért a gubacsért, amelyet az eladó a jelen rend. let életbeléptetése előtt kötött szerződés alapján a vevőnek a gubacs forgalomban hozatala tárgyában 1,353—1917. M. E. szám alatt kiadott rendelet és a jelen rendelettel megszabott legmagasabb árak hatályosságának ideje alatt szállít, az eladó a jelen rendelettel megsza-bott legmagasabb árak korlátai között a szerz-désben kikötött ár helyett a jelen rendelettel törént áremelés arányának megfelelő magasabb árt követelhet.

A jelen rendelet az 1535—1917 M. E. számú rendeletet egyébként nem érinti.
Arad, 1917. november hó 9. Green, főkapitány.

10099—1917. pm. HIRDETMÉNY.

A m. kir. honvédelmi miniszterium Hadsegélyző Hivatala a hadijótékonyosság nemes ügyének előmozdítása érdekében a koronázási domb történelmi nevezetességű fölajét izléses kivitelű üvegkoronába kívánja hozni és az eladásból befolyt jövedelmet a harc téri hős katonák özvegyei, árvái és a rokkantak alapjának gyarapítására fog fordítani.

Az üvegkoronák mintája hivatalomban megtekinthető és 10 korona árban hivatalom által megrendelhető.

Felhívom a város hazafias közönségét, hogy a nemes célu mozgalmat magáéva tegye, az igen szép kivitelű koronázási emlékművet a pénz beküldésével mielőbb rendeljék meg.
Arad 1917. október hó 16. Varjassy, polgármester.

Kereszetik egy okleveles gözeke

főgépész

Január hó 1-1 belépésre, ki egyuttal motorok és villany-szereléshez is ért. Kérvények e lap kiadóhivatalához kéretnek. 8208

Január hó 1-től uradalmi

tej- és tejszín eladásra

maximált áron, ab feladó állomás, vevő saiat kannájában. Pályázatok e lap kiadóhivatalához kéretnek. 8204

324—1917. végreh. sz. ARVERÉSI HIRDETMÉNY.

Alullrott bírósági végrehajtó az 1881. évi LX. t. c. 102. §-a értelmében ezennel közhirrre teszi, hogy az aradi kir. törvényszéknek 1915. évi 7033. számú végzése következtében dr. Goldzieher Márton ügyvéd által képviselt Mann és Schillinger javára 3000 korona és jár. erejéig 1916. évi július hó 28-án foganatosított ki-elégítési végrehajtás utján le- és felülfoglalt 3220 koronára becsült következő ingóságok, u. m.: buza, tehén, sertés, libák, stb. nyilvános árverésen eladatnak.

Mely árverésnek a kisjenői kir. járásbírótság 1916. évi V. Pk. 2845—4. számú végzése folytán 3000 korona tőkekövetelés, ennek 1915. évi március hó 10. napjától járó 6% kamatal, egyharmad váltódíj és eddig összesen 345 korona 49 fillérben bíróság már megállapított költségek erejéig, Szintén 10. házszám alatt lenndő megtartására 1917. évi december hó 10. napjának délelőtti 10 órája határidőül kitűzetik és ahhoz a venni szándékozók ezennel oly megjegyzéssel hivatnak meg, hogy az érintett ingóságok az 1881. évi LX. t. c. 107. és 108. §-al értelmében készpénzfizetés mellett a legtöbbet ígérőnek, szükség esetén becsáron alul is el fognak adatni.

Amnyiben az elárverezendő ingóságokat mások is le- és felülfoglaltatták s azokra kielégítési jogot nyertek volna, ezen árverés az 1881. évi LX. t. c. 120. §-a értelmében ezek javára is elrendel-tetik.

Kelt Kisjenőn, 1917. évi november hó 26. napján.

Balassa, kir. bir. végrehajtó. 8321

Nagymennylegű használt pléh pánt eladó.

Bővebbet az „Aradi Közlöny” kiadóhivatalában.